

PARANDUSED

ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UN/ECE) eeskirja nr 17 – Sõidukite tüübikinnituse ühtsed sätted seoses istmete, nende kinnituspunktide ja võimalike peatudega – parandus

(Euroopa Liidu Teataja L 373, 27. detsember 2006)

Eeskirja nr 17 tekst asendatakse järgmisega:

Eeskiri nr 17 ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (ÜRO/EMK) – Sõidukite tüübikinnituse ühtsed sätted seoses istmete, nende kinnituspunktide ja võimalike peatudega

4. versioon

Sisaldab kõiki kehtivaid tekste kuni järgmiste kuupäevadeni:

07-seeria muudatused – jõustumise kuupäev: 6. august 1998

07-seeria muudatuste 1. täiendus – jõustumise kuupäev: 17. november 1999

07-seeria muudatuste 2. täiendus – jõustumise kuupäev: 13. jaanuar 2000

06-seeria muudatuste 1. parandus, mida on nimetatud hoiulevõtja teatises C.N.655.1999.TREATIES – 1. kuupäevaga 19. juuli 1999

07-seeria muudatuste 1. parandus, mida on nimetatud hoiulevõtja teatises C.N.425.2000.TREATIES – 1. kuupäevaga 27. juuni 2000

07-seeria muudatuste 1. täienduse 1. parandus, mida on nimetatud hoiulevõtja teatises C.N.814.2001.TREATIES – 1. kuupäevaga 23. august 2001

Eeskirja 4. versiooni 1. parandus, mida on nimetatud hoiulevõtja teatises C.N. 165.2004. TREATIES – 1. kuupäevaga 4. märts 2004

Eeskirja 4. versiooni 2. parandus, mida on nimetatud hoiulevõtja teatises C.N. 165.2004. TREATIES – 1. kuupäevaga 4. oktoober 2004

1. REGULEERIMISALA

Käesolevat eeskirja kohaldatakse M1- ja N-kategooria sõidukite istmete, istmekinnituste ja peatude tugevuse ning M2- ja M3-kategooria sõidukite istmete, istmekinnituste ja peatude tugevuse suhtes, mida ei käsitleta eeskirja nr 80 01-seeria muudatustes. ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Samuti kohaldatakse seda M1-kategooria sõidukite lenide tagaosade ⁽²⁾ ja selliste seadmete ehituse suhtes, mis on ette nähtud sõitjate kaitsmiseks laupkokkupõrke korral pagasi liikumisest tuleneva ohu eest.

Seda ei kohaldata kokkupandavate, külje poole või taha suunatud istmete ega ühegi neile istmetele kinnitatud peatoe suhtes.

2. MÕISTED

Käesolevas eeskirjas kasutatakse järgmisi mõisteid:

2.1. sõiduki kinnitamine – sõiduki tüübikinnitus istmete ja nende kinnituste, lenide tagaosade ehituse ning peatude omaduste osas;

⁽¹⁾ Määratletud sõidukiehitust käsitleva konsolideeritud resolutsiooni (R.E.3.) 7. lisas (dokument TRANS/WP.29/78/Rev.1/Amend.2).

⁽²⁾ M1-kategooria sõidukite lenide tagakülgi loetakse käesoleva eeskirja punktidele 5.1.3 ja 5.1.4 vastavaks, kui need vastavad eeskirja nr 21 "Sõidukite sisustuse tüübikinnituse ühtsed sätted" (E/ECE/324-E/ECE/TRANS/505/Rev.1/Add.20/Rev.2) nõuetele.

- 2.2. *sõidukitüüp* – mootorsõidukite kategooria, millesse kuuluvad sõidukid ei erine järgmiste oluliste tunnuste poolest:
- 2.2.1. istmete ehitus, kuju, mõõtmed, materjal ja mass, kuigi istmed võivad erineda kattelt ja värvilt; erinevusi, mis ei ületa 5 % kinnitatud istmetüübi massist, ei loeta märkimisväärseks;
 - 2.2.2. leeni ning istmete ja nende osade reguleerimis-, nihutus- ja lukustussüsteemide tüüp ning mõõtmed;
 - 2.2.3. istmekinnitus tüüp ja mõõtmed;
 - 2.2.4. peatugede mõõtmed, raam, materjalid ja polster, kuigi värvilt ja kattelt võivad need erineda;
 - 2.2.5. peatoe kinnituste tüüp ja mõõtmed ning eraldi peatoe puhul peatoe kinnitamiseks kasutatava sõidukiosa omadused;
- 2.3. *iste* – ühele täiskasvanule ette nähtud konstruktsioon koos istmekattega, mis võib, aga ei tarvitse olla sõiduki kerega lahutamatu ühendatud. Terminiga tähistatakse nii üksikistet kui pinkistme ühele isikule ette nähtud osa;
- 2.4. *pinkiste* – vähemalt kahele täiskasvanule ette nähtud konstruktsioon koos istmekattega;
- 2.5. *kinnitus* – istme sõiduki kere külge kinnitamise süsteem, kaasa arvatud sõiduki kere asjaomased osad;
- 2.6. *reguleerimissüsteem* – seade istme või selle osade reguleerimiseks sõitjale sobivasse asendisse. Kõnealune seade võimaldab eelkõige reguleerida istme asendit järgmiselt:
- 2.6.1. pikisuunas;
 - 2.6.2. püstsuunas;
 - 2.6.3. istumisnurga suhtes;
- 2.7. *nihutussüsteem* – seade, mis võimaldab nihutada või pöörata istet või mõnda selle osa, et hõlbustada sõitjate pääsu asjaomase istme taha;
- 2.8. *lukustussüsteem* – seade, mis tagab istme ja selle osade püsivuse mis tahes kasutusasendis;
- 2.9. *kokkupandav iste* – ajutiseks kasutamiseks ette nähtud ja tavaliselt kokkupandud iste;
- 2.10. *püsttasapind* – sõiduki keskmise pikitasapinnaga risti asetsev vertikaaltasapind;
- 2.11. *pikitasapind* – sõiduki keskpikitasapinnaga paralleelne tasapind;
- 2.12. *peatugi* – seade, mille eesmärk on vähendada täiskasvanud sõitja pea tahapoolse nihkumise torso suhtes, et vähendada sõitja kaelalülivigastuse ohtu õnnetuse korral;
- 2.12.1. *istmega kokkuehitatud peatugi* – peatugi, mille moodustab leeni ülemine osa. Käesolevale mõistele vastavad peatoed, mis vastavad küll punktide 2.12.2 ja 2.12.3 mõistetele, kuid mida saab istme või sõiduki kere küljest eemaldada ainult tööriistade abil või istmekatte osalise või täieliku eemaldamise teel;
 - 2.12.2. *mahavõetav peatugi* – istmest eraldatav peatugi, mis on konstrueeritud nii, et see kinnitatakse kindlalt leeni külge;

- 2.12.3. *eraldiseiv peatugi* – istmest eraldiseiv peatugi, mis on konstrueeritud nii, et see kinnitatakse kindlalt sõiduki kere külge;
- 2.13. *punkt R* – istekoha võrdluspunkt, nagu on määratletud käesoleva eeskirja 3. lisa;
- 2.14. *võrdlusjoon* – käesoleva eeskirja 3. lisa 1. liite joonisel 1 esitatud mudelil olev joon;
- 2.15. *eraldussüsteem* – osad või seadmed, mis on lisaks leenidele kavandatud sõitjate kaitseks pagasi liikumise eest; eeskätt võib eraldussüsteem koosneda võrgust või traatvõrgust, mis asub tõstetud või kokkupandud peatugede tasandist kõrgemal. Selliste osade või seadmetega varustatud sõidukitele standardvarustusena paigutatud peatugesid loetakse eraldussüsteemi osaks. Peatoega varustatud istet eraldi aga ei loeta eraldussüsteemi osaks.
3. KINNITUSTAOTLUS
- 3.1. Sõiduki tüübikinnituse taotluse esitab sõiduki tootja või tema nõuetekohaselt volitatud esindaja.
- 3.2. Sellega koos tuleb esitada kolmes eksemplaris järgmised dokumendid ning järgmised üksikasjalikud andmed:
- 3.2.1. sõidukitüübi üksikasjalik kirjeldus istmete, nende kinnituste ning reguleerimis-, nihutus- ja lukustussüsteemide ehituse osas;
- 3.2.1.1. vajaduse korral eraldussüsteemi üksikasjalik kirjeldus ja/või joonised;
- 3.2.2. sobivas mõõtkavas ja piisavalt üksikasjalikud joonised istmetest, nende kinnitustest sõiduki külge ning nende reguleerimis-, nihutus- ja lukustussüsteemidest.
- 3.2.3. Mahavõetava peatoega istme puhul:
- 3.2.3.1. peatõe üksikasjalik kirjeldus, täpsustades eeskätt polstri materjali või materjalide omadusi;
- 3.2.3.2. peatõe istmele kinnitamise koha, toetuse tüübi ja kinnituste üksikasjalik kirjeldus.
- 3.2.4. Eraldiseisva peatõe puhul:
- 3.2.4.1. peatõe üksikasjalik kirjeldus, täpsustades eeskätt polstri materjali või materjalide omadusi;
- 3.2.4.2. peatõe sõiduki kere külge kinnitamise koha ja kinnituste üksikasjalik kirjeldus.
- 3.3. Tüübikinnituskatsete eest vastutavale tehnilisele teenistusele esitatakse
- 3.3.1. kinnitatavale sõidukitüübile iseloomulik sõiduk või sõiduki osad, mida tehniline teenistus peab tüübikinnituskatseteks vajalikuks;
- 3.3.2. täiendav komplekt istmeid, millega sõiduk on varustatud, koos kinnitustega.
- 3.3.3. Sõidukite puhul, mis on varustatud või mida saab varustada peatugedega, lisanduvad lisaks punktides 3.3.1 ja 3.3.2 sätestatud nõuetele
- 3.3.3.1. mahavõetavate peatugede korral: täiendav komplekt peatugedega varustatud istmeid, millega sõiduk on varustatud, koos kinnitustega;

- 3.3.3.2. eraldiseisvate peatugede korral: täiendav komplekt istmeid, millega sõiduk on varustatud, koos kinnitustega; täiendav komplekt vastavaid peatugesid ja sõiduki kere osa, kuhu kinnitatakse peatugi, või terve kere.

4. KINNITAMINE

- 4.1. Kui käesoleva eeskirja kohaselt kinnituse saamiseks esitatud sõiduk vastab asjakohastele nõuetele (istmetele on paigaldatud või võimalik paigaldada peatoed), antakse sõiduki tüübile kinnitus.
- 4.2. Igale kinnitatud tüübile antakse tüübikinnitusnumber. Selle kaks esimest numbrit (praegu 07 vastavalt 07-seeria muudatustele) näitavad tüübikinnituse andmise ajal eeskirjas tehtud värskemaid olulisi tehnilisi muudatusi hõlmavate muudatuste seeriat. Sama lepingupool ei tohi sama numbrit anda sama tüüpi sõidukile, mis on varustatud teist tüüpi istmete või peatugedega või teisiti sõiduki külge kinnitatud istmetega (seda kohaldatakse nii peatugedega kui ilma peatugedeta istmete puhul), ega teisele sõidukitüübile.
- 4.3. Käesolevale eeskirjale vastav tüübi kinnitamise, tüübikinnituse pikendamise või kinnitamisest keeldumise teade edastatakse käesolevat eeskirja kohaldatavatele kokkuleppe osalistele käesoleva eeskirja 1. lisa mudelile vastava vormi abil.
- 4.4. Igale käesoleva eeskirja kohaselt kinnitatud sõidukitüübile vastavale sõidukile kinnitatakse nähtavasse ja hõlpsasti ligipääsetavasse kohta rahvusvaheline tüübikinnitusmärk, millel on järgmised osad:
- 4.4.1. ringiga ümbritsetud E-täht, millele järgneb tüübikinnituse andnud riigi eraldusnumber ⁽³⁾;
- 4.4.2. käesoleva eeskirja number, millele järgneb R-täht, sidekriips ja ringist paremal tüübikinnitusnumber vastavalt punktile 4.4.1.
- 4.4.3. Kui sõiduk on varustatud ühe või mitme istmega, millele on kinnitatud või saab kinnitada peatoed ja mis on saanud tüübikinnituse vastavalt punktide 5.1 ja 5.2 nõuetele, järgnevad käesoleva eeskirja numbrile tähed "RA". Käesoleva eeskirja 1. lisa näidisele vastaval vormil näidatakse, millis(t)ele sõiduki istme(te)le on kinnitatud või saab kinnitada peatoed. Samuti näitab see märgistus, et sõiduki kõik ülejäänud istmed, millele ei ole kinnitatud või ei saa kinnitada peatugesid, on saanud tüübikinnituse ning vastavad käesoleva eeskirja punkti 5.1 nõuetele.
- 4.5. Kui sõiduk vastab käesoleva eeskirja kohaselt tüübikinnituse andnud riigis sõidukitüübile, mis on saanud tüübikinnituse vastavalt ühele või mitmele kokkuleppele lisatud muule eeskirjale, ei pea punktis 4.4.1 ette nähtud sümbolit kordama; sellisel juhul paigutatakse eeskirja ja tüübikinnituse numbrid ning kõigi teiste tüübikinnituse andmise aluseks olevate eeskirjade täiendavad sümboolid vertikaalsete veergudena punktis 4.4.1 ette nähtud sümbolist paremale.

⁽³⁾ 1 Saksamaa, 2 Prantsusmaa, 3 Itaalia, 4 Madalmaad, 5 Rootsi, 6 Belgia, 7 Ungari, 8 Tšehhi Vabariik, 9 Hispaania, 10 Jugoslaavia, 11 Ühendkuningriik, 12 Austria, 13 Luksemburg, 14 Šveits, 15 (vaba), 16 Norra, 17 Soome, 18 Taani, 19 Rumeenia, 20 Poola, 21 Portugal, 22 Vene Föderatsioon, 23 Kreeka, 24 Iirimaa, 25 Horvaatia, 26 Sloveenia, 27 Slovakkia, 28 Valgevene, 29 Eesti, 30 (vaba), 31 Bosnia ja Hertsegoviina, 32 Läti, 33 (vaba), 34 Bulgaaria, 35 (vaba), 36 Leedu, 37 Türgi, 38 (vaba), 39 Aserbaidžaan, 40 Makedoonia endine Jugoslaavia Vabariik, 41 (vaba), 42 Euroopa Ühendus (tüübikinnituse annavad liikmesriigid, kasutades oma vastavaid EMK sümboleid), 43 Jaapan, 44 (vaba), 45 Austraalia, 46 Ukraina, 47 Lõuna Aafrika ja 48 Uus-Meremaa. Järgmised numbrid määratakse teistele riikidele kronoloogilises järjekorras vastavalt rattasõidukite, rattasõidukitele paigaldatavate ja/või neil kasutatavate seadmete ning osade ühtsete tehniliste nõuete vastuvõtmise ja nende nõuete alusel antud tüübikinnituste vastastikuse tunnustamise tingimuste kokkuleppe ratifitseerimisele või sellega liitumisele ning nii määratud numbrid edastab ÜRO peasekretär kokkuleppeosalistele.

- 4.6. Tüübikinnitusmärk peab olema selgesti loetav ja kustutamatu.
- 4.7. Tüübikinnitusmärk tuleb panna tootja poolt sõidukile kinnitatud andmesildile või selle lähedale.
- 4.8. Tüübikinnitusmärkide kujunduse näited on esitatud käesoleva eeskirja 2. lisa.
5. NÕUDED
- 5.1. **Kõigi M1-kategooria sõidukite istmete suhtes kohaldatavad üldnõuded** ⁽⁴⁾
- 5.1.1. Igas esitatud reguleerimis- ja nihutussüsteemis on lukustussüsteem, mis toimib automaatselt. Käetugede või muude mugavusseadmete lukustussüsteemid ei ole vajalikud, kui need seadmed ei kujuta endast kokkupõrke korral sõitjate vigastamise lisaohuallikat.
- 5.1.2. Punktis 2.7 osutatud seadme avamiseade tuleb paigaldada istme uksepoolsele küljele. See peab olema kergelt kättesaadav ka otse kõnealuse istme taga istuvale sõitjale.
- 5.1.3. Punktis 6.8.1.1 määratletud ja piirkonnas 1 asuvate istmete tagumiste osade suhtes viiakse läbi energia hajumise katse vastavalt käesoleva eeskirja 6. lisa nõuetele.
- 5.1.3.1. Nõue loetakse täidetuks, kui 6. lisa määratletud korra kohaselt tehtud katsete puhul ei ületa peakujulise katseseadme aeglustus 3 millisekundist pikema aja jooksul 80 g. Lisaks sellele ei teki katse käigus ega jää katsejärgselt ohtlikke teravaid ääri.
- 5.1.3.2. Punkti 5.1.3 nõudeid ei kohaldata kõige tagumiste ega vastastikku leenidega istmete suhtes.
- 5.1.4. Istmete tagumiste osade pinnal ei või olla ohtlikku karedust ega teravaid ääri, mis võiksid suurendada sõitjate raskete vigastuste ohtu. See nõue loetakse täidetuks, kui punktis 6.1 täpsustatud tingimustel katsetatud istmete tagumiste osade pinna kumerusraadius on vähemalt:
- 2,5 mm piirkonnas 1,
5,0 mm piirkonnas 2,
3,2 mm piirkonnas 3.
- Piirkonnad on määratletud punktis 6.8.1.
- 5.1.4.1. See nõue ei kehti:
- 5.1.4.1.1. erinevate piirkondade osade suhtes, mis tungivad ümbritsevast pinnast esile alla 3,2 mm ja millel on tõmbid ääred, eeldusel et esiletungiva osa kõrgus ei ületa selle poolt laiust;
- 5.1.4.1.2. kõige tagumiste istmete ja vastastikku leenidega istmete suhtes;
- 5.1.4.1.3. istmete tagumiste osade suhtes, mis asuvad iga istmerea kõige madalamat punkti R läbivast horisontaaltasapinnast allpool. (Kui istmeridadel on erinevad kõrgused, pööratakse tasapind tagantpoolt alates üles- või allapoole, nii et see moodustab vertikaalse astme, mis läbib vahetult eespool oleva istmerea punkti R);
- 5.1.4.1.4. sellised osad nagu elastne metallvõrk.

⁽⁴⁾ M2-kategooria sõidukid, mis saavad käesoleva eeskirja kohase tüübikinnituse eeskirja nr 80 alternatiivina (kooskõlas selle eeskirja punktiga 1.2.), peavad samuti vastama käesoleva punkti nõuetele.

- 5.1.4.2. Punktis 6.8.1.2 määratud piirkonnas 2 võib pindade raadius olla alla 5 mm, kuid mitte alla 2,5 mm, eeldusel et need on edukalt läbinud käesoleva eeskirja 6. lisa ette nähtud energia hajumise katse. Lisaks sellele peavad need pinnad olema polsterdatud, et vältida pea otsesest kontakti istme raamiga.
- 5.1.4.3. Kui eespool nimetatud piirkondades on osi, mille Shore'i kõvadus A on väiksem kui 50, kohaldatakse eespool olevaid nõudeid ainult jäikade osade suhtes, välja arvatud nõuded, mis on seotud 6. lisa nõuetele vastava energia hajumise katsega.
- 5.1.5. Punktides 6.2 ja 6.3 kirjeldatud katse käigus või järel ei või ilmnedagi ühtki riket istmearamis, istme kinnituspunktides, reguleerimis- ja nihutussüsteemides ega nende lukustussüsteemides. Lubatud on jäävdeformatsioonid ja sealhulgas rebendid, eeldusel et need ei suurenda kokkupõrke korral vigastuste ohtu ja et seade pidas vastu ette nähtud koormusele.
- 5.1.6. Punktis 6.3 ja 9. lisa punktis 2.1 kirjeldatud katsete käigus ei või lukustussüsteemid avaneda.
- 5.1.7. Katsete järel peavad nihutussüsteemid, mis on ette nähtud sõitjatele juurdepääsu võimaldamiseks või soodustamiseks, olema töökorras; neid peab saama vähemalt üks kord avada ning nende abil peab saama nihutada istet või istme osa, mille tarvis need on ette nähtud.

Mis tahes muud nihutussüsteemid ning reguleerimis- ja lukustussüsteemid ei pea olema töökorras.

Peatugedega istmete puhul vastab leeni ja selle lukustusseadmete tugevus punktis 6.2 sätestatud nõuetele, kui vastavalt punktile 6.4.3.6 tehtud katsete järel ei ole iste või leen purunenud; vastasel juhul tuleb näidata, et iste vastab punktis 6.2 sätestatud nõuetele.

Istmete (pinkide) puhul, millel on istekohti rohkem kui peatugesid, viiakse läbi punktis 6.2 kirjeldatud katse.

5.2. **Kõigi N1-, N2- ja N3-kategooria sõidukite istmete ning eeskirja nr 80 alla mittekuuluvate M2- ja M3-kategooria sõidukite istmete suhtes kohaldatavad üldnõuded**

- 5.2.1. Istmed ja pinkistmed peavad olema kindlalt kinnitatud sõiduki külge.
- 5.2.2. Liikuvaid ja pinkistmeid peab saama igas võimalikus asendis automaatselt lukustada.
- 5.2.3. Reguleeritavaid leene peab saama igas võimalikus asendis lukustada.
- 5.2.4. Kõik istmed, mida saab kallutada ettepoole või millel on kokkuklapitavad leenid, peavad tavaasendis automaatselt lukustuma.

5.3. **Peatugede paigaldamine**

- 5.3.1. Peatugi paigaldatakse kõigi M1-kategooria sõidukite kõigile välimistele eesistmetele. Käesoleva eeskirja kohaselt võib tüübikinnituse anda ka peatugedega istmetele, mis on ette nähtud muude istekohtade ja sõidukitüüpide tarvis.
- 5.3.2. Peatugi paigaldatakse kõigi kuni 3 500 kg täismassiga M2-kategooria ja N1-kategooria sõidukite kõigile välimistele esiistmetele; nendele sõidukitele paigaldatud peatoed peavad vastama 03-seeria muudatustega muudetud eeskirja nr 25 nõuetele.

5.4. Istmete erinõuded, millele on paigaldatud või saab paigaldada peatoed

- 5.4.1. Peatugi ei tohi olla sõitjatele lisaohullikas. Eelkõige ei tohi sellel üheski kasutusasendis olla ohtlikku karedust ega teravaid ääri, mis võiksid suurendada sõitjate vigastuste ohtu või raskust.
- 5.4.2. Punktis 6.8.1.1.3 määratud piirkonnas 1 asuvate peatugede esi- ja tagumised küljed peavad läbima energia neeldumise katse.
- 5.4.2.1. Nõue loetakse täidetuks, kui 6. lisas määratud korra kohaselt tehtud katsete puhul ei ületa peakujulise katseseadme aeglustus 3 millisekundist pikema aja jooksul 80 g. Lisaks sellele ei teki katse käigus ega jää katsejärgselt ohtlikke teravaid ääri.
- 5.4.3. Punktis 6.8.1.2.2 määratud piirkonnas 2 asuvate peatugede esi- ja tagumiste külgede osad peavad olema polsterdatud nii, et vältida pea otsest kokkupuudet sõiduki detailidega, ning need peavad täitma punkti 5.1.4 nõudeid, mida kohaldatakse piirkonnas 2 asuvate istmete tagumiste osade suhtes.
- 5.4.4. Punktide 5.4.2 ja 5.4.3 nõudeid ei kohaldata nende peatugede tagumiste külgede osade suhtes, mis on ette nähtud paigaldamiseks istmetele, mille taga ei ole ühtegi istet.
- 5.4.5. Peatugi kinnitatakse istme või sõiduki kere külge nii, et peatoe polstrist või leeni külge kinnitusest ei tungiks esile jäiku ja ohtlikke osasid, kui katse käigus rakendatakse peakujulisele katseseadmele survet.
- 5.4.6. Peatoega istme puhul võib kokkuleppel tehnilise teenistusega lugeda punkti 5.1.3 sätteid täidetuks, kui peatoega iste vastab punkti 5.4.2 sätetele.

5.5. Peatugede kõrgus

- 5.5.1. Peatugede kõrgust mõõdetakse punktis 6.5 kirjeldatu kohaselt.
- 5.5.2. Mittereguleeritava kõrgusega peatugede puhul peab esiistmetel olema peatugede kõrgus vähemalt 800 mm ja muudel istekohtadel vähemalt 750 mm.
- 5.5.3. Reguleeritava kõrgusega peatoed:
- 5.5.3.1. esiistmetel on peatugede kõrgus vähemalt 800 mm ja muudel istekohtadel vähemalt 750 mm; kõrgust mõõdetakse kõige kõrgema ja kõige madalama asendi, mida on võimalik reguleerida, vahelises asendis;
- 5.5.3.2. kõrgus ei tohi mingil juhul olla alla 750 mm;
- 5.5.3.3. muude istmete puhul, v.a esiistmed, võivad peatoed olla sellised, et neid saab nihutada asendisse, mille kõrgus on alla 750 mm, eeldusel et sõitjale on selge, et see asend ei ole ette nähtud peatoe kasutamiseks;
- 5.5.3.4. eesistmete puhul võivad peatoed olla sellised, et neid saab tühja istme puhul automaatselt nihutada asendisse, mille kõrgus on alla 750 mm, eeldusel et need lähevad automaatselt kasutusasendisse, kui sõitja istub istmele.
- 5.5.4. Punktides 5.5.2 ja 5.5.3.1 nimetatud mõõtmed võivad eesistmete puhul olla alla 800 mm ja teiste istmete puhul alla 750 mm, et jätta piisavalt ruumi peatoe ja katuse sisepinna, akende või ükskõik millise sõiduki kere osa vahele; see vahe ei tohi siiski ületada 25 mm. Nihutus- ja/või reguleerimissüsteemidega varustatud istmete puhul kohaldatakse seda kõigi istmekohtade suhtes. Lisaks sellele ei või erandina punktis 5.5.3.2 sätestatust olla ühegi kasutusasendi kõrgus alla 700 mm.
- 5.5.5. Erandina punktides 5.5.2 ja 5.5.3.1 nimetatud kõrgusenõuetest ei tohi ühegi tagumise keskmise istme või istekoha peatoe kõrgus olla alla 700 mm.

- 5.6. Istme puhul, millele saab paigaldada peatoe, kontrollitakse vastavust punktidele 5.1.3 ja 5.4.2.
- 5.6.1. Seadme selle osa kõrgus, millele toetub pea ja mida mõõdetakse punktis 6.5 kirjeldatud korras, ei või reguleeritava kõrgusega peatoe puhul olla alla 100 mm.
- 5.7. Mittereguleeritava kõrgusega seadme puhul ei või leeni ja peatoe vaheline ava olla üle 60 mm. Kui peatoe kõrgus on reguleeritav, ei või see madalaimas asendis olla leeni ülemisest osast kaugemal kui 25 mm. Reguleeritava kõrgusega istmete või pinkistmete puhul, millel on eraldi peatoed, kontrollitakse seda nõuet kõigi istme või pinkistme asendite juures.
- 5.8. Leeniga kokkuehitatud peatugede puhul tuleb vaadelda järgmist piirkonda:
- punktist R 540 mm kaugusel oleva võrdlusjoonega risti asetseva tasapinna kohal.
- Kahe vertikaalse pikitasandi vahel, mis asuvad mõlemal pool võrdlusjoont 85 mm kaugusel. Selles piirkonnas on lubatud üks või mitu ava, mis nende kujust olenemata asuvad kaugusel a, mis ületab 60 mm punktis 6.7 kirjeldatud mõõtmisviisi juures, eeldusel et punktis 6.4.3.3.2 ette nähtud lisakatse järel on punkti 5.11 nõuded siiski täidetud.
- 5.9. Reguleeritava kõrgusega peatugede puhul võib olla peatoena toimiva seadme osal üks või mitu ava, mis nende kujust olenemata asuvad kaugusel a, mis ületab 60 mm punktis 6.7 kirjeldatud mõõtmisviisi juures, eeldusel et punktis 6.4.3.3.2 ette nähtud lisakatse järel on punkti 5.11 nõuded siiski täidetud.
- 5.10. Peatoe laius peab olema selline, et normaalselt istuva isiku pea oleks kohaselt toetatud. Nagu on kindlaks määratud punktis 6.6 kirjeldatud korras, katab peatugi piirkonna, mis ulatub selle istme vertikaaltasapinnast, mille jaoks peatugi on ette nähtud, mõlemal pool vähemalt 85 mm kaugusele.
- 5.11. Peatugi ja selle kinnituspunkt peavad olema sellised, et mõõdetuna vastavalt punktis 6.4.3 sätestatud staatilisele menetlusele on peatoe võimaldatav maksimaalne pea nihkumine tahapoole (X) alla 102 mm.
- 5.12. Peatugi ja selle kinnituspunkt peavad purunemata vastu pidama punktis 6.4.3.6 nimetatud raskusele. Leeniga kokkuehitatud peatugede puhul kohaldatakse käesoleva punkti nõudeid leeni osade suhtes, mis asuvad punktist R 540 mm kaugusel oleva võrdlusjoonega risti asetseva tasapinna kohal.
- 5.13. Kui peatugi on reguleeritav, ei tohi olla võimalik seda tõsta maksimaalsest toimimiskõrgusest kõrgemale, välja arvatud juhul, kui kasutaja teeb seda meelega ning see ei ole seotud reguleerimiseks vajalike toimingutega.
- 5.14. Leeni ja selle lukustusseadmete tugevus vastab allpool punktis 6.2 sätestatud nõuetele, kui vastavalt punktile 6.4.3.6 tehtud katsete järel ei ole iste või leen purunenud; vastasel juhul tuleb näidata, et iste vastab allpool punktis 6.2 sätestatud nõuetele.
- 5.15. **Erinõuded reisijate kaitsmiseks pagasi liikumise eest**
- 5.15.1. Leenid

Leenid ja/või peatoed, mis moodustavad pagasiruumi esiseina, kui kõik istmed on paigaldatud tavalisse kasutusasendisse tootja poolt näidatud viisil, peavad olema piisavalt tugevad, et kaitsta sõitjaid laupkokkupõrkes kohalt liikunud pagasi eest. See nõue loetakse täidetuks, kui 9. lisas kirjeldatud katse ajal või järel jäävad leenid samasse asendisse ja nende lukustusüsteemid paigale.

Leenide ja nende kinnituste deformeerumine on katsete ajal lubatud, kui katsetatud leeni ja/või peatugede nende osade, mille Shore'i kõvadus A on suurem kui 50, kõvemate osade esiserv ei liigu ettepoole pikitasandist, mis läbib

- a) punkti kõnealuse istme R-punktist 150 mm eespool peatoe osade puhul;
- b) punkti kõnealuse istme R-punktist 100 mm eespool istme seljatoe osade puhul;

välja arvatud katseblokkide tagasilöögifaasid.

Integreeritud peatugede puhul määratakse piir peatoe ja leeni vahel tasandiga, mis on risti võrdlusjoonega 540 mm kaugusel R-punktist.

Kõik mõõddud võetakse pagasiruumi esiseina moodustava istme või istekoha keskmisel püsttasandil.

9. lisa kirjeldatud katses peavad katseblokkid jääma kõnealus(t)e leeni(de) taha.

5.15.2. Eraldussüsteemid

Sõidukitootja taotluse põhjal võib 9. lisa kirjeldatud katse viia läbi paigaldatud eraldussüsteemidega, kui need süsteemid paigaldatakse sellele konkreetsele sõidukitüübile standardvarustusena.

Eraldussüsteeme, võrku ja traatvõrku, mis asub tavalises kasutusasendis leenidest kõrgemal, katsetatakse vastavalt 9. lisa punktile 2.2.

Nõue loetakse täidetuks, kui katse jooksul jäävad eraldussüsteemid samale kohale. Eraldussüsteemide deformeerumine katse käigus on lubatud, kui eraldusseina esiserv (sealhulgas katsetatava(te) leeni (de) ja/või peatoe (peatugede) need osad, mille Shore'i kõvadus A on suurem kui 50), ei liigu ettepoole pikitasandist, mis läbib:

- a) punkti kõnealuse istme R-punktist 150 mm eespool peatoe osade puhul;
- b) punkti kõnealuse istme R-punktist 100 mm eespool leeni ja eraldussüsteemi muude osade puhul.

Integreeritud peatoe korral on peatoe ja leeni vaheline piir määratud punktis 5.15.1.

Kõik mõõddud võetakse pagasiruumi esiseina moodustava istme või istekoha keskmisel püsttasandil.

Pärast katset ei tohi ilmnedavad teravaid või karedaid servi, mis võivad suurendada sõitjate vigastuste ohtu või tõsidust.

5.15.3. Punktides 5.13.1 ja 5.13.2 nimetatud nõudeid ei kohaldata pagasipidurdussüsteemide suhtes, mis aktiveeruvad kokkupõrke korral automaatselt. Tootja peab tehnilist teenistust rahuldaval viisil näitama, et selliste süsteemide pakutav kaitse on samaväärne punktides 5.15.1 ja 5.15.2 kirjeldatuga.

6. KATSED

6.1. **Kõigi katsete suhtes kohaldatavad üldnõuded**

- 6.1.1. Kui leen on reguleeritav, tuleb see lukustada asendisse, mille puhul on 3. lisa kirjeldatud mudeli torso kalle tahapoole vertikaalse võrdlusjoone suhtes võimalikult lähedal 25 kraadile, kui tootja ei ole määranud teisiti.
- 6.1.2. Kui iste, selle lukustusmehhanism ja paigaldus on identne või sümmeetriline mõne teise sama sõiduki istmega, võib tehniline teenistus katsetada ainult üht sellist istet.
- 6.1.3. Reguleeritavate peatugedega istmete puhul viiakse katsed läbi nii, et peatoed on kõige ebasoodsamas asendis (tavaliselt kõige kõrgem asend), mida reguleerimissüsteem võimaldab.

6.2. **Leeni ja selle reguleerimissüsteemide tugevuskatse**

- 6.2.1. 3. lisa näidatud mudeli selga simuleeriva osaga rakendatakse leeni ülemisele osale pikisuunas ja tahapoole punkti R suhtes 53 daNm suurust jõumomenti. Pinkistme puhul, kus kogu tugiraam (sealhulgas peatugede tugiraam) või selle osa on ühine mitmele istekohale, viiakse katse läbi üheaegselt kõigi istekohtade suhtes.

6.3. **Istme kinnituspunktide, reguleerimis-, lukustus- ja nihutussüsteemide tugevuskatse**

- 6.3.1. Vastavalt 7. lisa punkti 1 nõuetele rakendatakse sõiduki kogu kerele 30 millisekundi jooksul vähemalt 20 g suurust ettepoole suunatud pikisuunalist horisontaalset aeglustust. Tootja taotluse põhjal võib alternatiivina kasutada 9. lisa liites kirjeldatud katsetõuget.
- 6.3.2. Vastavalt punkti 6.3.1 nõuetele rakendatakse tahapoole suunatud pikisuunalist aeglustust.
- 6.3.3. Vastavust punktide 6.3.1 ja 6.3.2 nõuetele kontrollitakse istme igas asendis. Reguleeritavate peatugedega istmete puhul viiakse katsed läbi nii, et peatoed on kõige ebasoodsamas asendis (tavaliselt kõige kõrgem asend), mida reguleerimissüsteem võimaldab. Katse ajal on iste sellises asendis, et ükski väline tegur ei takista lukustussüsteemide avanemist.

Tingimused on täidetud, kui katsetatakse istet, mis on reguleeritud järgmistesse asenditesse:

pikisuunaline asend on reguleeritud tootja osutatud kõige eesmisest tavalisest juhtimisasendist või kasutusasendist ühe sälgu või 10 mm võrra tahapoole (sõltumatu vertikaalse reguleerimisega istmete puhul pannakse istmepadi kõige kõrgemasse asendisse);

pikisuunaline asend on reguleeritud tootja osutatud kõige tagumisest tavalisest juhtimisasendist või kasutusasendist ühe sälgu või 10 mm võrra ettepoole (sõltumatu vertikaalse reguleerimisega istmete puhul pannakse istmepadi kõige madalamasse asendisse) ning vastavalt punkti 6.3.4 nõuetele, kui see on asjakohane.

- 6.3.4. Juhtudel, kui lukustussüsteemid on sellised, et muus istme asendis kui ülaltoodud punktis 6.3.3 määratud asendid oleks jõudude jaotumine lukustussüsteemidele ja kinnituspunktidele ebasoodsam kui punktis 6.3.3 määratud kummagi konfiguratsiooni puhul, viiakse katsed läbi istme selles vähem soodsas asendis.
- 6.3.5. Punkti 6.3.1 katsetingimused loetakse täidetuks, kui tootja palvel asendatakse need töökorras oleva täieliku sõiduki kokkupõrkekatsesega jäiga tõkke vastu käesoleva eeskirja 7. lisa punkti 2 sätete kohaselt. Sellisel juhul reguleeritakse iste ülaltoodud punktides 6.1.1, 6.3.3 ja 6.3.4 sätestatud viisil asendisse, mille puhul on jõudude jaotumine kinnitussüsteemis kõige ebasoodsam.

6.4. Peatoe toimimiskatse

- 6.4.1. Kui peatugi on reguleeritav, pannakse see kõige ebasoodsamasse asendisse (tavaliselt kõige ülemine asend), mida reguleerimissüsteem võimaldab.
- 6.4.2. Pinkistme puhul, kus kogu tugiraam (sealhulgas peatugede tugiraam) või selle osa on ühine mitmele istekohale, viiakse katse läbi üheaegselt kõigi istekohtade suhtes.
- 6.4.3. *Katse*
- 6.4.3.1. Kõik jooned, sealhulgas võrdlusjoone projektsioonid, kantakse kõnealuse istme või istekoha vertikaalsele kesktasapinnale (vt käesoleva eeskirja 5. lisa).
- 6.4.3.2. Nihutatud võrdlusjoon saadakse nii, et käesoleva eeskirja 3. lisas osutatud mudeli seljaosa simuleerivale osale rakendatakse algjõudu, mis annab punkti R suhtes tahapoole suunatud 37,3 daNm suuruse jõumomendi.
- 6.4.3.3. 165 mm läbimõõduga ümmarguse peakujulise katseseadme abil rakendatakse nihutatud võrdlusjoonele täisnurga all 65 mm kaugusel peatoe ülemisest servast algjõudu, mis annab punkti R suhtes 37,3 daNm suuruse jõumomendi; võrdlusjoon jääb vastavalt punkti 6.4.3.2 nõuetele kindlaksmääratud nihutatud asendisse.
- 6.4.3.3.1. Kui avad ei võimalda rakendada punktis 6.4.3.3 kirjeldatud jõudu 65 mm kaugusel peatoe ülemisest äärest, võib seda vahemaad vähendada nii, et jõu telg läbib avale lähima raamiosa keskjoone.
- 6.4.3.3.2. Punktides 5.8 ja 5.9 kirjeldatud juhtudel korratakse katset, rakendades igale avale 165 mm läbimõõduga kera abil jõudu, mis:

läbib ava kõige väiksema osa raskuskeskme võrdlusjoonega paralleelsel põikitasapinnal ja

annab punkti R suhtes 37,3 daNm suuruse jõumomendi.
- 6.4.3.4. Määratakse kindlaks ümmarguse peakujulise katseseadme puutuja Y, mis on paralleelne nihutatud võrdlusjoonega.
- 6.4.3.5. Mõõdetakse ülaltoodud punktis 5.11 sätestatud vahemaa X puutuja Y ja nihutatud võrdlusjoone vahel.
- 6.4.3.6. Peatoe tõhususe kontrollimiseks suurendatakse punktides 6.4.3.3 ja 6.4.3.3.2 määratud esialgset koormust kuni 89 daN-ni, kui iste või leen ei purune varem.

6.5. Peatoe kõrguse kindlaksmääramine

- 6.5.1. Kõik jooned, sealhulgas võrdlusjoone projektsioon, kantakse kõnealuse istme või istekoha vertikaalsele kesktasapinnale; kõnealuse tasapinna ristumiskoht istmega määrab kindlaks peatoe ja leeni piirjooned (vt käesoleva eeskirja 4. lisa joonis 1).
- 6.5.2. Käesoleva eeskirja 3. lisas kirjeldatud mudel pannakse normaalasendis istmele.
- 6.5.3. Kõnealusel istmel oleva käesoleva eeskirja 3. lisas näidatud mudeli võrdlusjoone projektsioon kantakse seejärel ülaltoodud punktis 6.4.3.1 määratud tasapinnale.

Peatoe ülemise ääre puutuja S tõmmatakse võrdlusjoonega risti.
- 6.5.4. Punkti R ja puutuja S vaheline kaugus h on kõrgus, mida tuleb arvestada ülaltoodud punkti 5.5 nõuete rakendamisel.

- 6.6. **Peatõe laiuse kindlaksmääramine (vt käesoleva eeskirja 4. lisa joonis 2)**
- 6.6.1. Võrdlusjoonega risti olev ja ülaltoodud punktis 6.5.3 määratud puutujast S 65 mm allpool asuv tasapind S1 määrab kindlaks piirjoonega C ümbritsetud peatõe osa.
- 6.6.2. Peatõe laius, mida tuleb võtta arvesse ülaltoodud punkti 5.10 nõuete rakendamisel, on tasapinnal S1 mõõdetud vertikaalsete pikitasapindade P ja P' vaheline vahemaa L.
- 6.6.3. Vajaduse korral mõõdetakse peatõe laiust ka tasapinnal, mis on võrdlusjoonega risti ja istme punktist R 635 mm kõrgusel; see vahemaa mõõdetakse piki võrdlusjoont.
- 6.7. **Peatõe avade kauguse a kindlaksmääramine (vt käesoleva eeskirja 8. lisa)**
- 6.7.1. 165 mm läbimõõduga kera abil määratakse iga ava puhul kindlaks vahemaa a peatõe esikülje suhtes.
- 6.7.2. Kera viiakse avaga kokkupuutesse ava selles osas, kus kera jõudu rakendamata maksimaalselt sisse vajub.
- 6.7.3. Kera ja ava kahe kokkupuutepunkti vaheline vahemaa moodustab a, mida võetakse arvesse hindamisel ülaltoodud punktide 5.8 ja 5.9 alusel.
- 6.8. **Katsed energia hajumise kontrollimiseks leenil ja peatõel**
- 6.8.1. Kontrollitakse istmete tagumiste osade neid pindu, mis asuvad allpool määratud piirkondades ja mida 165 mm läbimõõduga kera puudutab, kui iste on paigaldatud sõidukisse.
- 6.8.1.1. Piirkond 1
- 6.8.1.1.1. Peatügedeta eraldi istmete puhul hõlmab see piirkond leeni tagumist osa, mis asub tootja määratud iga ettenähtud välimise istekoha keskpikitasapinnast mõlemal pool 100 mm kaugusel olevate vertikaalsete pikitasapindade vahel ja seljatõe ülemisest äärest 100 mm allpool oleva võrdlusjoonega risti oleva tasapinna kohale.
- 6.8.1.1.2. Peatügedeta pinkistmete puhul ulatub see piirkond tootja määratud iga ettenähtud välimise istekoha keskpikitasapinnast mõlemal pool 100 mm kaugusel olevate vertikaalsete pikitasapindade vahele ja seljatõe ülemisest äärest 100 mm allpool oleva võrdlusjoonega risti oleva tasapinna kohale.
- 6.8.1.1.3. Peatügedega istmete või pinkistmete puhul ulatub see piirkond asjaomase istme või istekoha keskpikitasapinnast mõlemal pool 70 mm kaugusel olevate vertikaalsete pikitasapindade vahele ja asub punktist R 635 mm kaugusel oleva võrdlusjoonega risti asetseva tasapinna kohal. Kui peatügi on reguleeritav, pannakse see katse ajaks kõige ebasoodsamasse asendisse (tavaliselt kõige ülemine asend), mida reguleerimissüsteem võimaldab.
- 6.8.1.2. Piirkond 2
- 6.8.1.2.1. Peatügedeta istmete või pinkistmete ning mahavõetavate või eraldiseisvate peatügedega istmete või pinkistmete puhul ulatub piirkond 2 leeni ülemisest äärest 100 mm kaugusel asuva võrdlusjoonega risti oleva tasapinna kohale (välja arvatud piirkonna 1 osad).
- 6.8.1.2.2. Istmega kokkuehitatud peatügedega istmete või pinkistmete puhul ulatub piirkond 2 kõnealuse istme või istekoha punktist R 440 mm kaugusel asuva võrdlusjoonega risti oleva tasapinna kohale (välja arvatud piirkonna 1 osad).

6.8.1.3. Piirkond 3

6.8.1.3.1. Piirkond 3 hõlmab ülalloodud punktis 5.1.4.1.3 määratud horisontaaltasapindade kohal oleva istme või pinkistmete leeni osa (välja arvatud piirkondades 1 ja 2 asuvad osad).

6.9. Samaväärsed katsemeetodid

Kui kasutatakse muud katsemeetodit kui punktides 6.2, 6.3 ja 6.4 ning 6. lisas määratud katsemeetodid, tuleb tõestada selle võrdväärsust.

7. TOODANGU VASTAVUS NÕUETELE

Tootmismenetlus vastab järgmistele kokkuleppe 2. lisas (E/ECE/324-E/ECE/TRANS/505/Rev.2) sätestatud nõuetele:

7.1. iga käesoleva eeskirja kohaselt kinnitatud sõidukit tuleb toota nii, et see vastaks kinnitatud tüübile, täites ülalloodud punktis 5 sätestatud nõudeid. Siiski ei ole punktides 2.1.2.2 ja 2.1.2.3 määratletud peatugede puhul välistatud sõiduki vastavus kinnitatud tüübile isegi juhul, kui seda turustatakse peatugedeta istmetega;

7.2. tüübikinnituse andnud pädev asutus võib alati kontrollida igas tootmisüksuses kasutatavaid vastavuse tagamise meetodeid. Samuti võib see asutus korraldada seeriatoodetud sõidukite pistelist kontrolli punktis 5 sätestatud nõuetele vastavuse suhtes.

8. SANKTSIOONID TOODANGU MITTEVASTAVUSE EEST

8.1. Käesoleva eeskirja kohaselt sõidukitüübile antud kinnituse võib tühistada, kui ei järgita punktis 7.1 sätestatud nõudeid või kui sõidukid ei läbi punktis 7 kirjeldatud kontrolli.

8.2. Kui käesolevat eeskirja kohaldav kokkuleppeosaline tühistab varem antud tüübikinnituse, teatab ta sellest viivitamata teistele käesolevat eeskirja kohaldavatele kokkuleppeosalistele teatisega, mille vorm vastab käesoleva eeskirja 1. lisas esitatud näidisele.

9. SÕIDUKITÜÜBI MUUDATUSED NING TÜÜBIKINNITUSE PIKENDAMINE ISTMETE, NENDE KINNITUSTE JA/VÕI PEATUGEDE PUHUL

9.1. Igast sõidukitüübi istmete, istmekinnituste ja/või peatugede muudatusest tuleb teatada sõiduki tüübikinnituse andnud haldusasutusele. Asutus võib seejärel

9.1.1. leida, et tehtud muudatustel ei ole tõenäoliselt märgatavat soovimatut mõju ja sõiduk vastab igal juhul endiselt nõuetele;

9.1.2. leida, et muudatused on punktides 6.2, 6.3 ja 6.4 määratud tulemuste suhtes piisavalt ebaolulised, nii et neid saab kontrollida tüübikinnituskatsete tulemustel põhinevate arvutustega;

9.1.3. nõuda täiendavat aruannet katsed korraldanud tehniliselt teenistusel.

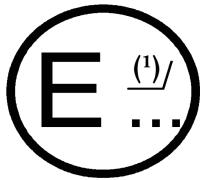
9.2. Tüübikinnituse kinnitamisest või sellest keeldumisest ning muudatustest teavitatakse käesolevat eeskirja kohaldavaid kokkuleppeosalisi punktis 4.3 kehtestatud korras.

- 9.3. Tüübikinnitust pikendanud pädev asutus määrab sellisele pikendusele seerianumbri ja teatab sellest teistele käesolevat eeskirja kohaldavatele 1958. aasta kokkuleppe osalistele käesoleva eeskirja 1. lisa esitatud näidisele vastava teatise abil.
10. LÖPLIKULT LÕPETATUD TOOTMINE
- 10.1. Kui tüübikinnituse valdaja lõpetab täielikult vastavalt käesolevale eeskirjale kinnitatud seadme tootmise, teatab ta sellest tüübikinnituse andnud asutusele. Asjakohase teate kättesaamise korral teatab asutus sellest teistele käesolevat eeskirja kohaldavatele 1958. aasta kokkuleppe osalistele käesoleva eeskirja 1. lisa esitatud näidisele vastava teatise abil.
11. KASUTUSJUHISED
- 11.1. Reguleeritavate peatugedega istmete puhul esitavad tootjad peatugede kasutamise-, reguleerimis-, lukustamis- ja vajaduse korral eemaldamisjuhendi.
12. TÜÜBIKINNITUSKATSETE EEST VASTUTAVATE TEHNILISTE TEENISTUSTE JA HALDUSASUTUSTE NIMED NING AADRESSID
- Käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised teatavad ÜRO sekretariaadile tüübikinnituskatsete eest vastutavate tehniliste teenistuste ning tüübikinnituse andvate haldusasutuste nimed ja aadressid, kuhu tuleb saata teistes riikides väljastatud tüübikinnituse kinnitamist või pikendamist või sellest keeldumist või selle tühistamist tõendavad vormid.
13. ÜLEMINEKUSÄTTED
- 13.1. Alates 06-seeria muudatuste jõustumiskuupäevast ei tohi ükski käesolevat eeskirja kohaldav kokkuleppeosaline keelduda andmast EMK tüübikinnituse käesoleva eeskirja alusel, mida on muudetud 06-seeria muudatustega.
- 13.2. Alates 1. oktoobrist 1999 annavad käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised EMK tüübikinnituse ainult juhul, kui 06-seeria muudatustega muudetud käesoleva eeskirja nõuded on täidetud.
- 13.3. Alates 1. oktoobrist 2001 võivad käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppe osalised keelduda tunnustamast tüübikinnituse, mis pole antud vastavalt 06-seeria muudatustega muudetud käesolevale eeskirjale.
- 13.4. Alates 07-seeria muudatuste jõustumiskuupäevast ei tohi ükski käesolevat eeskirja kohaldav kokkuleppeosaline keelduda andmast EMK tüübikinnituse käesoleva eeskirja alusel, mida on muudetud 07-seeria muudatustega.
- 13.5. Alates 24 kuu möödumisest 07-seeria muudatuste ametlikust jõustumiskuupäevast annavad käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised EMK tüübikinnituse ainult juhul, kui sõidukitüüp vastab 07-seeria muudatustega muudetud käesoleva eeskirja nõuetele.
- 13.6. Alates 48 kuu möödumisest 07-seeria muudatuste ametlikust jõustumiskuupäevast kaotavad olemasolevad käesoleva eeskirja kohased tüübikinnitused kehtivuse, kui sõidukitüübid ei vasta 07-seeria muudatustega muudetud käesoleva eeskirja nõuetele.
-

I. LISA

TEATIS

(maksimaalne formaat: A4 (210 x 297 mm))

välja andnud:

asutuse nimi:

.....

kohta : (2)

TÜÜBIKINNITUSE ANDMISE,
 TÜÜBIKINNITUSE PIKENDAMISE,
 TÜÜBIKINNITUSEST KEELDUMISE,
 TÜÜBIKINNITUSE TÜHISTAMISE
 LÕPLIKULT LÕPETATUD TOOTMISE

sõidukitüübi istmete ja nende kinnituste tugevuse osas nii paigaldatud peatugedega või peatugede paigaldamisvõimalusega istmete puhul kui ka istmete puhul, kuhu selliseid seadmeid ei saa paigaldada, ning peatugede omaduste osas vastavalt eeskirjale nr 17

Tüübikinnituse number Pikendamise number

1. Mootorsõiduki kaubanimi või kaubamärk
2. Sõidukitüüp
3. Tootja nimi ja aadress
4. Vajaduse korral tootja esindaja nimi ja aadress
-
5. Istmete kirjeldus
6. Istmete arv, kuhu on paigaldatud või saab paigaldada reguleeritavad või mittereguleeritavad peatoed
7. Istme või selle osade reguleerimis-, nihutus- ja lukustussüsteemide kirjeldus ja sõitjat pagasi liikumahakkamise eest kaitsva süsteemi kirjeldus
-
8. Istme kinnituste kirjeldus
9. Istmete asend katsetel pikitelje suhtes
10. Sõiduki tüübikinnituseks esitamise kuupäev
11. Tüübikinnituskatsete korraldamise eest vastutav tehniline teenistus
12. Teenistuse esitatud aruande kuupäev
13. Teenistuse esitatud aruande number
14. Märkused

15. Tüübikinnitus antakse/sellest keeldutakse/seda pikendatakse/see tühistatakse ⁽¹⁾
16. Pikendamise põhjus(ed) (vajaduse korral)
17. Tüübikinnitusmärgi asukoht sõidukil
18. Koht
19. Kuupäev
20. Allkiri
21. Käesolevale teatisele on lisatud järgmised eespool näidatud tüübikinnitusnumbriga dokumendid:
- istmete, nende kinnituste, istmete ja istmeosade reguleerimis- ja nihutussüsteemide ning nende lukustussüsteemide joonised, diagrammid ja plaanid;
 - istmete, nende kinnituste, istmete ja istmeosade reguleerimis- ja nihutussüsteemide ning nende lukustussüsteemide ja sõitjaid pagasi liikumahakkamise eest kaitsva süsteemi fotod

Märkus: kui istmed on varustatud käesoleva eeskirja punktides 2.12.2 ja 2.12.3 määratud peatagedega, tuleb peatuge näidata kõigil joonistel, diagrammidel ja fotodel.

⁽¹⁾ Tüübikinnituse andnud/seda pikendanud/sellest keeldunud/selle tühistanud riigi eristusnumber (vt käesoleva eeskirja tüübikinnitussätteid).

⁽²⁾ Mittevajalik maha kriipsutada.

2. LISA

TÜÜBIKINNITUSMÄRKIDE ASETUS

Näidis A

(vt käesoleva eeskirja punktid 4.4, 4.4.1, 4.4.2 ja 4.4.3)

Sõiduk, mille vähemalt ühele istmele on paigaldatud peatugi või saab seda paigaldada

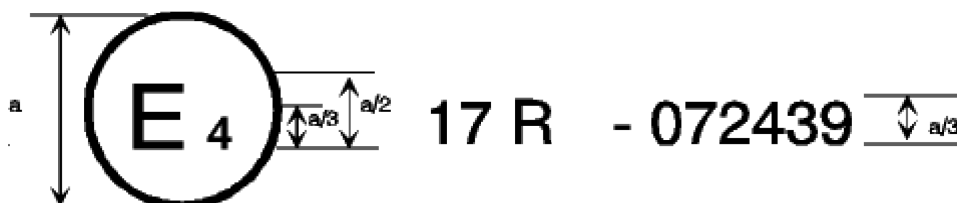
a = 8 mm min.

Sõidukile kinnitatuna näitab ülaltoodud tüübi kinnitusmärk, et asjakohane sõidukitüüp on kinnitatud selliste istmete tugevuse osas, millele on paigaldatud või saab paigaldada peatoed, ning peatugede omaduste osas kinnitatud Madalmaades (E4) eeskirja nr 17 kohaselt tüübi kinnitusnumbri 072439 all. Tüübi kinnitusnumbri kaks esimest numbrit näitavad, et käesolev eeskiri sisaldas kinnitamise ajal juba 07-seeria muudatusi. Samuti näitab ülaltoodud tüübi kinnitusmärk, et sõidukitüüp kinnitati eeskirja nr 17 kohaselt kõigi selliste istmete tugevuse osas, millele ei ole paigaldatud või ei saa paigaldada peatugesid.

Näidis B

(vt käesoleva eeskirja punktid 4.4, 4.4.1 ja 4.4.2)

Sõiduk, mille istmetele ei ole paigaldatud või ei saa paigaldada peatugesid

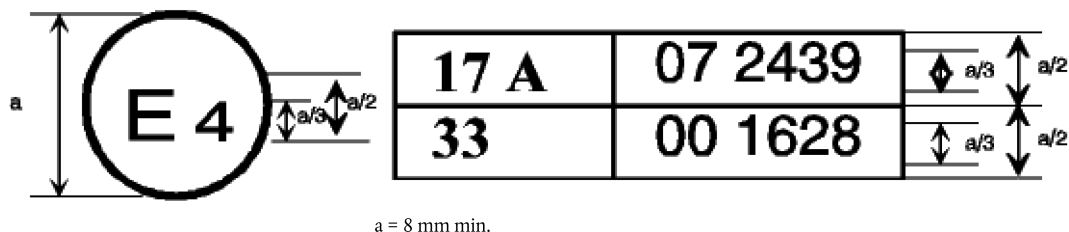
a = 8 mm min.

Sõidukile kinnitatuna näitab ülaltoodud tüübi kinnitusmärk, et sõidukitüübi istmetele ei ole paigaldatud või ei saa paigaldada peatugesid ning et see on istmete ja nende kinnituste tugevuse osas kinnitatud Madalmaades (E4) eeskirja nr 17 kohaselt tüübi kinnitusnumbri 072439 all. Tüübi kinnitusnumbri kaks esimest numbrit näitavad, et käesolev eeskiri sisaldas kinnitamise ajal juba 07-seeria muudatusi.

Näidis C

(vt käesoleva eeskirja punkt 4.5)

Sõiduk, mille vähemalt ühele istmele on paigaldatud peatugi või saab seda paigaldada

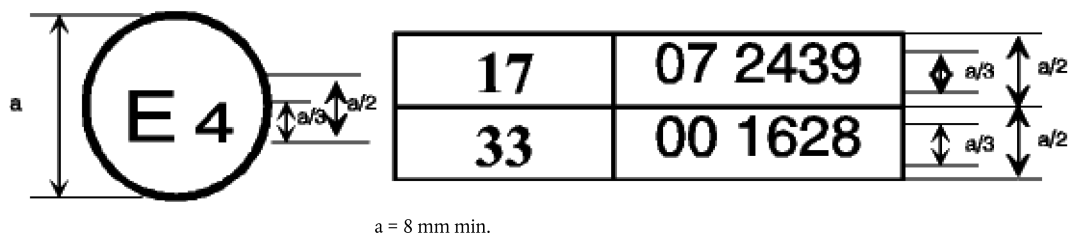
Sõidukile kinnitatuna näitab ülaltoodud tüübikinnitusmärk, et sõidukitüübil on vähemalt üks iste, millele on paigaldatud peatugi või saab seda paigaldada ning et see on kinnitatud Madalmaades (E4) eeskirjade nr 17 ja 33 kohaselt ⁽¹⁾.

Tüübikinnitusnumbrid näitavad, et eeskiri nr 17 sisaldas kinnitamise ajal juba 07-seeria muudatusi, aga eeskiri nr 33 oli veel algkujul. Samuti näitab ülaltoodud tüübikinnitusmärk, et sõidukitüüp kinnitati eeskirja nr 17 kohaselt kõigi selliste istmete tugevuse osas, millele ei ole paigaldatud või ei saa paigaldada peatugesid.

Näidis D

(vt käesoleva eeskirja punkt 4.5)

Sõiduk, mille istmetele ei ole paigaldatud või ei saa paigaldada peatugesid

Sõidukile kinnitatuna näitab ülaltoodud tüübikinnitusmärk, et sõidukitüübi istmetele ei ole paigaldatud või ei saa paigaldada peatugesid ning et see kinnitati Madalmaades (E4) eeskirjade nr 17 ja 33 kohaselt ⁽¹⁾. Tüübikinnitusnumbrid näitavad, et eeskiri nr 17 sisaldas kinnitamise ajal juba 07-seeria muudatusi, aga eeskiri nr 33 oli veel algkujul.

⁽¹⁾ Teine number on toodud ainult näitena.

3. LISA

MOOTORSÕIDUKITE ISTEKOHTADE H-PUNKTI JA TORSO TEGELIKU KALDENURGA MÄÄRAMISE KORD

1. EESMÄRK

Käesolevas lisas kirjeldatud menetlust kasutatakse H-punkti ja torso tegeliku kaldenurga kindlaksmääramiseks ühele või mitmele istekohale mootorsõidukis ning kontrollimiseks, kas mõõteandmed vastavad sõiduki tootja esitatud tehnilistele andmetele ⁽¹⁾.

2. MÕISTED

Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

2.1. võrdlusandmed – üks või mitu järgmistest istekoha omadustest:

2.1.1. H-punkt ja R-punkt ning nendevaheline suhe;

2.1.2. torso tegelik ja projektijärgne kaldenurk ning nende suhe;

2.2. kolmemõõtmeline H-punkti seade (3-D H-seade) – seade, mida kasutatakse H-punktide ja torso tegelike kaldenurkade määramiseks. Nimetatud seadet kirjeldatakse käesoleva lisa 1. liites;

2.3. H-punkt – torso ja reie pöördetsenter 3-D H-seadel, mis on paigaldatud sõidukiistmele vastavalt punktile 4. H-punkt asub seadme telgjoone keskpunktis, mis paikneb H-punkti kontrollnuppude vahel 3-D H-seadme kummalgi küljel. Teoreetiliselt vastab H-punkt R-punktile (tolerantsid on toodud punktis 3.2.2). Kui H-punkt on vastavalt punktis 4 kirjeldatud korrale kindlaks määratud, loetakse H-punkt fikseerituks istmepolstri konstruktsiooni suhtes ja liikuvaks koos sellega, kui istet reguleeritakse;

2.4. R-punkt või istme võrdluspunkt – arvutuslik punkt, mis on sõiduki tootja poolt iga istekoha jaoks kolmemõõtmelise taustsüsteemi abil kindlaks määratud;

2.5. torsojoon – 3-D H-seadme mõõtepea telgjoon, kui mõõtepea on kõige tagumises asendis;

2.6. torso tegelik kaldenurk – nurk, mis on mõõdetud läbi H-punkti kulgeva vertikaaljoone ja torsojoone vahel, kasutades 3-D H-seadme selja kaldenurga mõõturit. Torso tegelik kaldenurk vastab teoreetiliselt torso arvutuslikule kaldenurgale (vt tolerantsid punktis 3.2.2);

2.7. torso arvutuslik kaldenurk – nurk, mis on mõõdetud läbi R-punkti kulgeva vertikaaljoone ja torsojoone vahel asendis, mis vastab tootja määratud projektijärgsele seljatoeasendile;

2.8. sõitja sümmeetriatasand (C/LO) – 3-D H-seadme kesktasand iga istekoha korral, kuhu seade on paigutatud; seda tasandit kujutab H-punkti koordinaat Y-teljel. Ühekohalistel istmetel langeb istme sümmeetriatasand kokku sõitja sümmeetriatasandiga. Muudel istmetel määrab sõitja sümmeetriatasandi tootja;

2.9. kolmemõõtmeline taustsüsteem – süsteem, mida on kirjeldatud käesoleva lisa 2. liites;

2.10. koordinaatmärgid – füüsilised punktid (avad, pinnad, märgid või süvendid) sõiduki kerel vastavalt tootja määratlusele;

2.11. sõiduki mõõteasend – sõiduki asend, mis on määratud koordinaatmärkide koordinaatidega kolmemõõtmelises taustsüsteemis.

⁽¹⁾ Igal istekohal peale esiistmete, kus H-punkti määramiseks ei saa kasutada kolmemõõtmelist H-punkti seadet või seda ei saa teha sätestatud korras, võib pädeva asutuse loal võrdluspunktiks võtta tootja näidatud R-punkti.

3. NÕUDED

3.1. Andmete esitamine

Iga istekoha kohta, mille suhtes on vaja võrdlusandmeid, et tõendada vastavust käesoleva eeskirja sätetele, tuleb esitada kas kõik järgmised andmed või asjakohane valik neist vormis, millele on osutatud käesoleva lisa 3. liites:

3.1.1. R-punkti koordinaadid kolmemõõtmelise taustsüsteemi suhtes;

3.1.2. torso arvutuslik kaldenurk;

3.1.3. kõik näidud, mis on vajalikud istme (kui see on reguleeritav) reguleerimiseks mõõteasendisse, mida on kirjeldatud punktis 4.3.

3.2. Mõõteandmete ja arvutuslike näitajate suhe

3.2.1. H-punkti koordinaate ja torso tegeliku kaldenurga suurust, mis on saadud punktis 4 sätestatud menetluse tulemusel, võrreldakse vastavalt R-punkti koordinaatidega ja sõiduki tootja määratud torso arvutusliku kaldenurgaga.

3.2.2. R- ja H-punktide suhtelisi asukohti ning torso arvutusliku ja tegeliku kaldenurga suhet võib antud istekoha korral pidada rahuldavaks, kui H-punkt, määratuna koordinaatidega, asetseb 50 mm küljepikkusega horisontaalsete ja vertikaalsete külgedega ruudu piirides, mille diagonaalid ristuvad R-punktis, ja kui torso tegeliku kaldenurga erinevus arvutuslikust kaldenurgast jääb 5 kraadi piiridesse.

3.2.3. Kui need tingimused on täidetud, kasutatakse vastavuse tõendamiseks käesoleva eeskirja sätetele R-punkti ja torso arvutuslikku kaldenurka.

3.2.4. Kui H-punkt või torso tegelik kaldenurk ei vasta punkti 3.2.2 nõuetele, määratakse H-punkt ja torso tegelik kaldenurk veel kaks korda (kokku kolm korda). Kui kahe nimetatud toimingu tulemused kolmest vastavad nõuetele, kohaldatakse punktis 3.2.3 nimetatud tingimusi.

3.2.5. Kui vähemalt kahe punktis 3.2.4 kirjeldatud toimingu tulemused kolmest ei vasta punkti 3.2.2 nõuetele või kui tõendamine pole võimalik, sest sõiduki tootja ei ole esitanud teavet R-punkti asukoha või torso arvutusliku kaldenurga kohta, kasutatakse kolme mõõdetud punkti pinnakeset või kolme mõõdetud kaldenurga keskmist ning neid loetakse kohaldatavaks kõigil juhtudel, kui käesolevas eeskirjas viidatakse R-punktile või torso arvutuslikule kaldenurgale.

4. H-PUNKTI JA TORSO TEGELIKU KALDENURGA MÄÄRAMISE KORD

4.1. Sõiduk viiakse eelnevalt tootja äranägemisel temperatuurile 20 ± 10 °C tagamaks, et istme materjal saavutab toatemperatuuri. Kui kontrollitaval istmel ei ole kunagi varem istunud, peab sellel kaks korda kestusega üks minut istuma 70–80 kg kaaluv inimene või asetatakse sinna selleks ajaks sama kaaluga seade, et koolutada istmepolstrit ja seljatuge. Tootja taotluse põhjal jäävad kõik istme osad koormamata vähemalt 30 minutiks enne 3-D H-aparaadi paigaldamist.

4.2. Sõiduk peab olema mõõteasendis, mis on määratud punktis 2.11.

4.3. Kui iste on reguleeritav, reguleeritakse see esmalt kõige tagumisse tavalisse sõiduasendisse vastavalt sõiduki tootja määratlusele, arvestades ainult istme pikisuunalist reguleerimist ja mitte arvestades istme liikumist muul otstarbel kui tavalise sõiduasendi saavutamiseks. Kui istmel on ka muid reguleerimisviise (vertikaalsuunaline, kaldenurga või seljatoe asendi muutmine jne), reguleeritakse need seejärel sõiduki tootja määratud asendisse. Vedrustusega istmetel fikseeritakse vertikaalsuunas reguleeritud asend järgalt vastavalt tootja määratud tavalisele sõiduasendile.

4.4. Istme ala, mis puutub kokku 3-D H-seadmega, peab olema kaetud piisava suuruse ja sobiva koega musliin-puuvillkangaga (sile puuvillkangas, millel on 18,9 niiti cm^2 kohta ja mis kaalub 0,228 kg/m^2) või omadustelt samaväärse silmkoe- või lausriidega.

Kui istet katsetatakse väljaspool sõidukit, peab põrand, kuhu iste asetatakse, olema samasuguste põhiomadustega ⁽²⁾ kui sõiduki põrand, kus istet kavatakse kasutada.

⁽²⁾ Kaldenurk, istme paigalduskõrguse erinevus, pinna tekstuur jne.

- 4.5. 3-D H-seadme istme- ja seljaosa asetatakse nii, et sõitja sümmeetriasand (C/LO) langeb kokku 3-D H-seadme sümmeetriasandiga. Tootja taotluse põhjal võib 3-D H-seadet nihutada C/LO-tasandi suhtes sissepoole, kui 3-D H-seade paikneb nii kaugel küljel, et istme serv takistab H-seadme loodimist.
- 4.6. Jalalaba- ja sääreosa kinnitatakse istmikuosale kas eraldi või kasutades T-profiili ja sääreosa. Läbi H-punkti kontrollnuppude kulgev joon peab olema maapinnaga paralleelne ja risti istme keskpikitasapinnaga.
- 4.7. 3-D H-seadme jalalaba- ja sääreosa reguleeritakse järgmiselt:
- 4.7.1. ettenähtud istekoht: juhiiste ja välimine eesmine kaassõitja iste.
- 4.7.1.1. Nii jalalaba- kui sääreosa liigutatakse ettepoole nii, et jalad võtavad põrandal loomuliku asendi – vajaduse korral pedaalide vahel. Vasak jalalaba peab võimaluse korral olema ligikaudu sama kaugel 3-D H-seadme sümmeetriasapinnast vasakul kui parem jalalaba sellest paremal. 3-D H-seadme riskaldelood seatakse horisontaalseks, reguleerides vajadusel uuesti istmikuosa või seades jalalaba- ja sääreosi tahapoole. Läbi H-punkti kontrollnuppude kulgev joon tuleb hoida istme keskpikitasapinnaga risti.
- 4.7.1.2. Kui vasakut jalga ei ole võimalik hoida parema jalaga paralleelsena ja vasakut jalalaba ei saa konstruktsioonile toetada, liigutatakse vasakut jalalaba, kuni see on toetatud asendis. Kontrollnuppude joondatust tuleb säilitada.
- 4.7.2. Ettenähtud istekoht: välimine tagaiste.
- Tagaistmete või lisaistmete korral asetatakse jalad tootja poolt ette nähtud asendisse. Kui jalalabad on sel juhul erinevail põrandatasapindadel, kasutatakse etalonina jalga, mis puudutab esimesena esiistet, ja teine jalalaba asetatakse nii, et seadme istmikuosa riskaldelood näitab horisontaalasendit.
- 4.7.3. Teised ettenähtud istekohad:
- järgitakse punktis 4.7.1 kirjeldatud üldist korda, aga jalalabad tuleb asetada sõiduki tootja täpsustatud viisil.
- 4.8. Rakendatakse sääre- ja reieraskusi ning looditakse 3-D H-seade.
- 4.9. Seljaosa kallutatakse ette kõige eesmise võimaliku asendini ja 3-D H-seade tõmmatakse T-profiili kasutades istme seljatoest eemale. 3-D H-seade asetatakse uuesti istmele, kasutades ühte järgmistest meetoditest:
- 4.9.1. kui 3-D H-seade libiseb tahapoole, kasutatakse järgmist korda: 3-D H-seadet lastakse tahapoole libiseda, kuni T-profiilile ei ole enam vaja rakendada horisontaalset ettepoole suunatud hoidejõudu, st kuni istmikuosa puutub vastu istme seljatuge. Vajaduse korral korrigeeritakse sääreosa asendit;
- 4.9.2. kui 3-D H-seade ei libise tahapoole, kasutatakse järgmist korda. 3-D H-seadet libistatakse tahapoole, rakendades T-profiilile horisontaalset tahapoole suunatud koormust, kuni istmikuosa puudutab seljatuge (vt käesoleva lisa 1. liite joonist 2).
- 4.10. 3-D H-seadme selja- ja istmikuosale rakendatakse 100 ± 10 N suurust koormust puusa nurgamõõturi ja T-profiili korpuse löikepunktis. Koormuse rakendussuunda hoitakse joonesuunalisena, mis kulgeb läbi eespool nimetatud löikepunkti vahetult reieprofiili korpusest ülalpool asuvasse punkti (vt käesoleva lisa 1. liite joonis 2). Seejärel viiakse seljaosa ettevaatlikult tagasi vastu istme seljatuge. Kogu ülejäänud protseduuri ajal tuleb olla ettevaatlik, et vältida 3-D H-seadme libisemist ettepoole.
- 4.11. Paigaldatakse parem- ja vasakpoolne istmikuraskus ja seejärel ükshaaval kaheksa torsoraskust. 3-D H-seade hoitakse loodis.
- 4.12. Istme seljatoe survest vabastamiseks kallutatakse seljaosa ettepoole. 3-D H-seadet õõtsutatakse kolm korda 10-kraadise kaarega küljelt küljele (5° vertikaalsest sümmeetriasandist kummalegi poole), et kõrvaldada võimalik hõõrdumine 3-D H-seadme ja istme vahel.
- Õõtsutamise ajal võib 3-D H-seadme T-profiil ettenähtud horisontaal- ja vertikaaljoontest kõrvale kalduda. Seepärast tuleb T-profiili paigal hoida, rakendades sellele õõtsutamise ajal piisavat külgsuunalist koormust. T-profiili paigalhoidmisel ja 3-D H-seadme õõtsutamisel tuleb olla ettevaatlik tagamaks, et sellele tahmatult ei rakendu vertikaalset või ette-taha-suunalist välist koormust.

3-D H-seadme labajalgu ei tohi sellel etapil tõkestada ega kinni hoida. Kui labajalgade asend muutub, tuleb need hetkeks sellesse asendisse jätta.

Seljaosa viiakse ettevaatlikult tagasi istme seljatoele ja kontrollitakse kahe vesiloodiga loodisolekut. Kui jalad on 3-D H-seadme õõtsutamisel ükskõik mil viisil liikunud, tuleb need uuesti kohale asetada järgmiselt:

labajalad tõstetakse kordamööda põrandalt üles ainult niipalju, et need ei pääseks rohkem liikuma. Tõstmise ajal võivad jalalabad vabalt pöörduda; neile ei tohi rakendada koormust eest ega küljelt. Kui mõlemad jalad on taas alumises asendis, peab kand puudutama selleks ette nähtud konstruktsiooni.

Vesiloodiga kontrollitakse külgsuunalist loodisolekut; vajaduse korral rakendatakse seljapaneeli ülemisele osale piisavat külgsuunalist koormust 3-D H-seadme istmikuosa loodimiseks istmel.

4.13. Et takistada 3-D H-seadme ettepoole libisemist istmepadjal, hoitakse T-profili kinni ja toimitakse edasi järgmiselt:

- a) seljaosa viiakse tagasi istme seljatoele;
- b) selja nurkprofiilile kordamööda rakendatakse ja vabastatakse horisontaalset tahapoole suunatud maksimaalselt 25 N koormust ligikaudu torsoraskuste keskme kõrgusel, kuni puusa nurgamõõtur näitab, et pärast koormusest vabastamist on saavutatud stabiilne asend. Tuleb hoolitseda selle eest, et 3-D H-seadmele ei rakenduks välist alla või küljele suunatud koormust. Kui 3-D H-seadet on vaja uuesti loodida, kallutatakse seljaosa ettepoole, korratakse loodimist ja punktis 4.12 kirjeldatud tegevust.

4.14. Tehakse kõik järgmised mõõtmised:

4.14.1. mõõdetakse H-punkti koordinaadid kolmemõõtmelise taustsüsteemi suhtes;

4.14.2. torso tegelik kaldenurk loetakse 3-D H-seadme selja kaldenurgamõõturilt, kui mõõtepea on kõige tagumises asendis.

4.15. Kui soovitakse 3-D H-seadme paigaldust korrata, peab iste enne seda olema koormamata vähemalt 30 minutit. 3-D H-seadet ei tohi istmele jätta kauemaks, kui on vaja katse sooritamiseks.

4.16. Kui sama istmerea istmeid võib käsitleda sarnastena (nt pinkiste, identsed istmed vms), määratakse igale istmereale ainult üks H-punkt ja üks kere tegelik kaldenurk, milleks asetatakse käesoleva lisa 1. liites kirjeldatud 3-D H-seade kogu rea suhtes tüüpilisele kohale. See koht on järgmine:

4.16.1. esimeses reas juhiiste;

4.16.2. tagumises reas või ridades välimine iste.

3. LISA

1. liide

KOLMEMÕÕTMELISE H-PUNKTIGA SEADME KIRJELDUS (*)

(3-D H-seade)

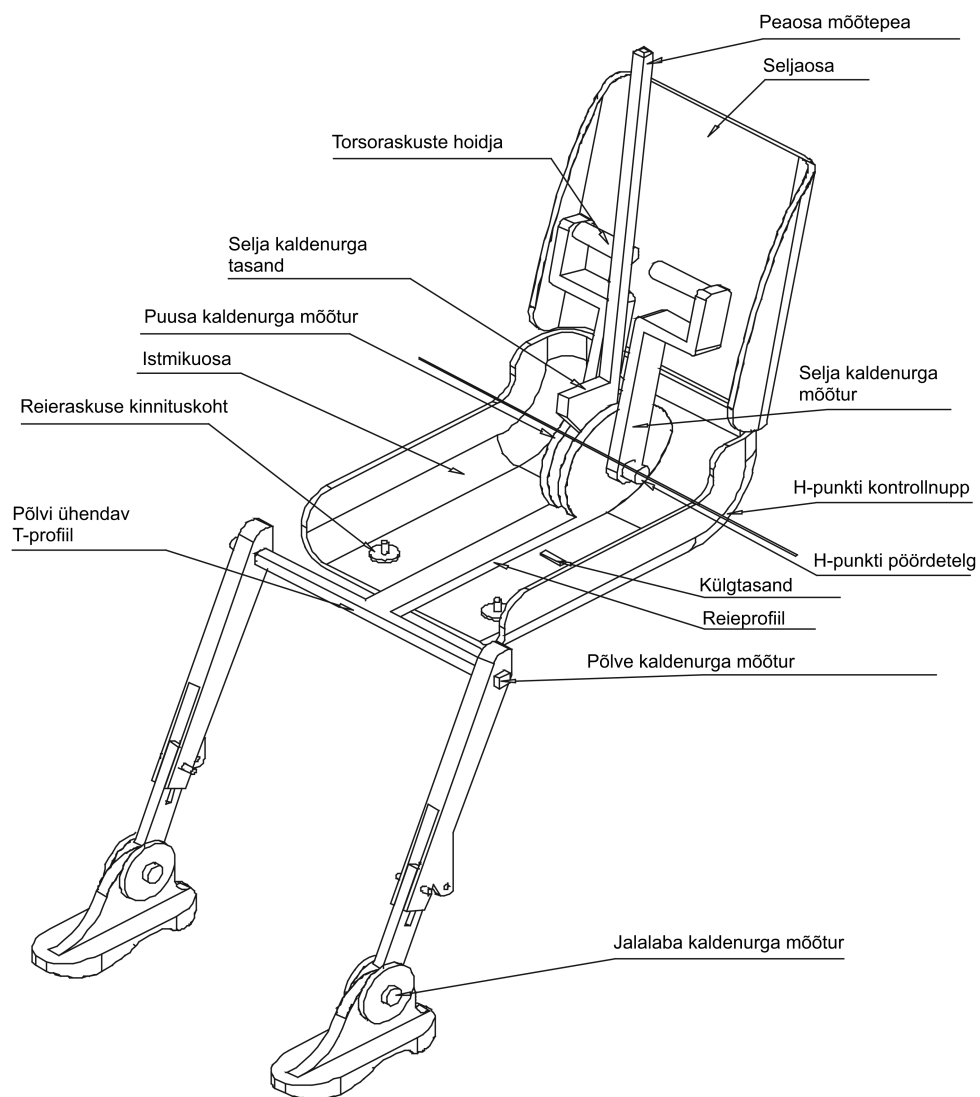
1. Selja- ja istmikuosa

Selja- ja istmikuosa on valmistatud tugevdatud plastist ja metallist; need jäljendavad inimese torsot ja reisi ning on H-punktis mehaaniliselt ühendatud. Mõõtepeale, mis on liigendina paigaldatud H-punkti, kinnitatakse torso tegeliku kaldenurga mõõtmiseks nurgamõõtur. Istmikuosa külge kinnitatud reguleeritava reieprofiiliga määratakse reite keskjoon ja seda kasutatakse puusa nurgamõõturi nulljoonena.

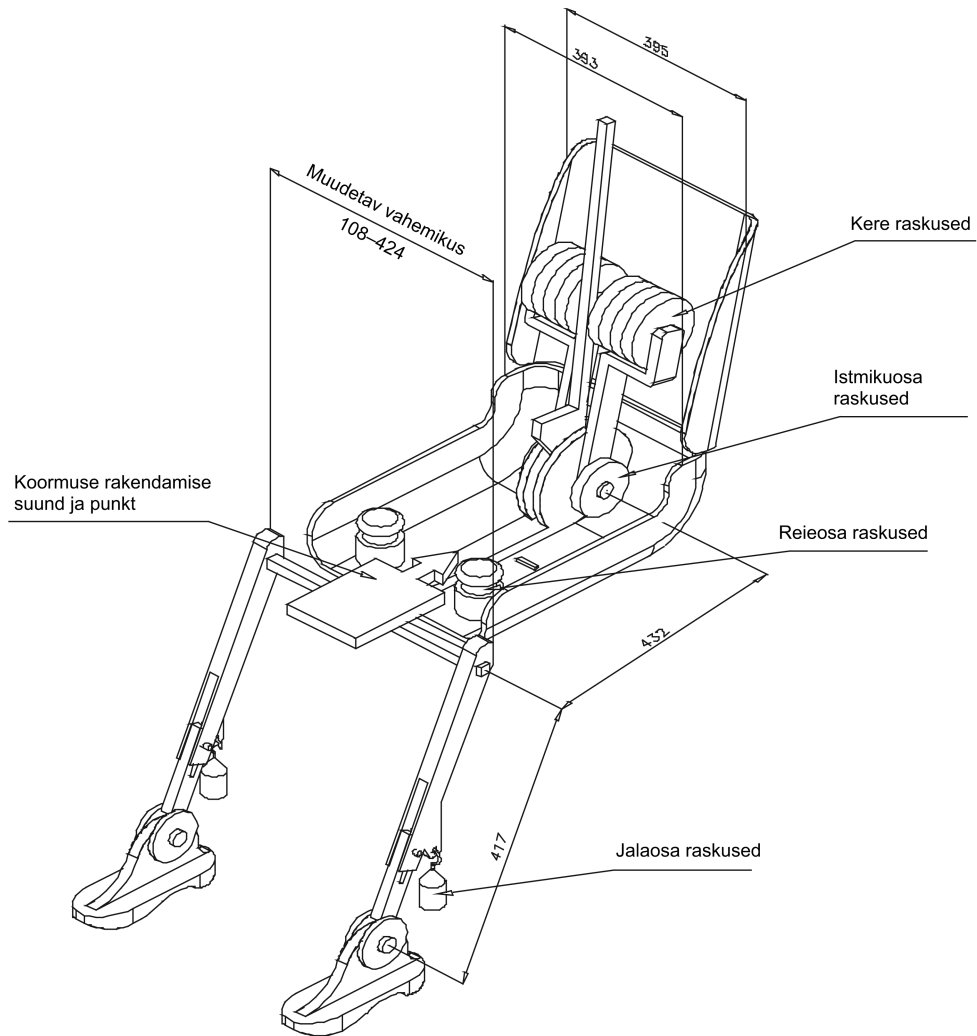
2. Kere- ja jalaosad

Sääreosad on istmikuosaga ühendatud põlvi ühendava T-profiili kohal, mis on reguleeritava reieprofiili laienduseks külgsuunas. Sääreosadele on põlvede nurga mõõtmiseks kinnitatud nurgamõõturid. Kinga- ja jalalabaosad kalibreeritakse jalalaba nurga mõõtmiseks. Seade orienteeritakse ruumis kahe vesiloodi abil. Kereosa raskused asetatakse vastavatesse raskuskeskmetesse, nii et istmele avaldub 76 kg kaaluvale mehele vastav koormus. Tuleb veenduda, et 3-D H-seadme kõik liigendid liiguvad vabalt ilma märgatava hõõrdumiseta.

(*) 3-D H-seadme ehituse kohta saab lähemat teavet aadressil: Society of Automotive Engineers (SAE), 400 Commonwealth Drive, Warrendale, Pennsylvania 15096, Ameerika Ühendriigid.
Masin vastab ISO standardis 6549:1980 kirjeldatule.

Joonis 1. — 3-D H-seadme osade nimetused

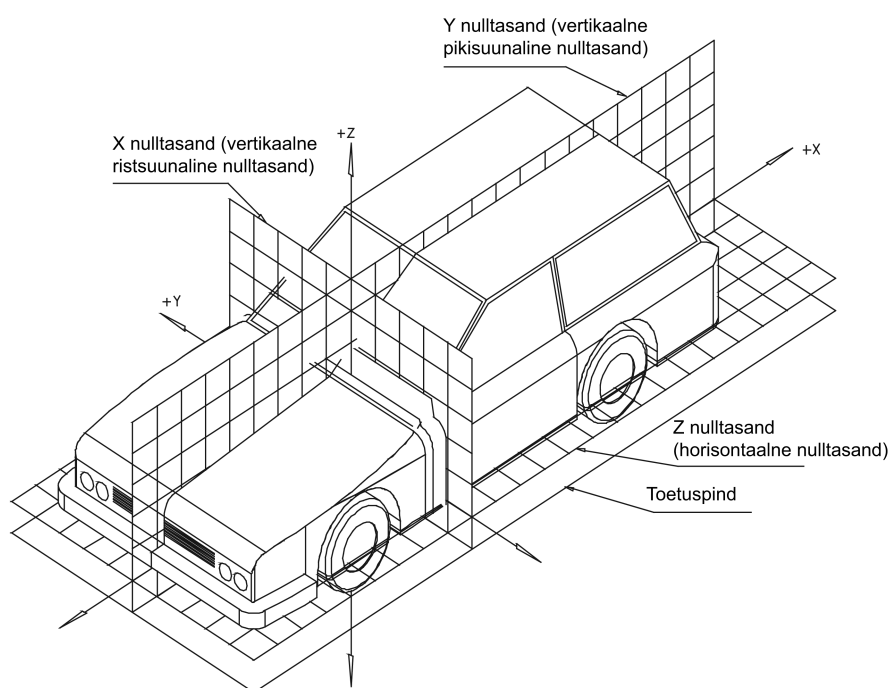
Joonis 2. — 3-D H-seadme osade mõõtmed ja koormuse jaotus
(Mõõdud millimeetrites)

3. LISA

2. liide

KOLMEMÕÕTMELINE TAUSTSÜSTEEM

1. Kolmemõõtmeline taustsüsteem on kindlaks määratud kolme ristuva tasandiga, mille on kindlaks määranud sõiduki tootja (vt joonist) (*).
2. Sõiduki mõõteasendi määramiseks paigutatakse sõiduk toetuspinnale, nii et koordinaatmärkide koordinaadid vastavad tootja antud väärtustele.
3. R-punkti ja H-punkti koordinaadid määratakse sõiduki tootja antud koordinaatmärkide suhtes.

Joonis. — Kolmemõõtmeline taustsüsteem

(*) Taustsüsteem vastab ISO standardile 4130:1978.

3. LISA

3. liide

ISTEKOHTADE VÖRDLUSANDMED**1. Võrdlusandmete kodeerimine**

Kõigi istekohtade võrdlusandmed loetletakse järjest. Istekohad identifitseeritakse kahekohalise koodiga. Esimesel kohal on araabia number, mis tähistab istmerida loendatuna sõiduki esiosast tagaosa suunas. Teisel kohal on suurtäht, mis tähistab istekohta asukohta reas sõidusuunas vaadatuna; kasutatakse järgmisi tähti:

L = vasak,

C = keskmine,

R = parem.

2. Sõiduki mõõteasendi kirjeldus

2.1. Koordinaatmärkide koordinaadid

X

Y

Z

3. Võrdlusandmete nimekiri

3.1. Istekoht:

3.1.1. R-punkti koordinaadid

X

Y

Z

3.1.2. Torso arvutuslik kaldenurk:

3.1.3. Istme reguleerimise tehnilised andmed (*)

horisontaalselt:

vertikaalselt:

kaldenurga suhtes:

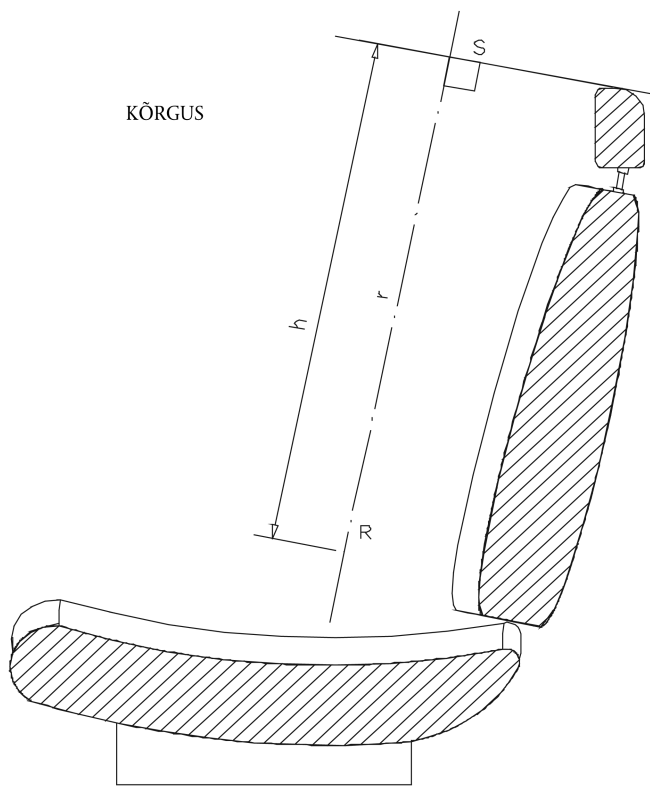
torso kaldenurk:

Märkus: teiste istekohtade võrdlusandmed loetletakse punktides 3.2, 3.3 jne.

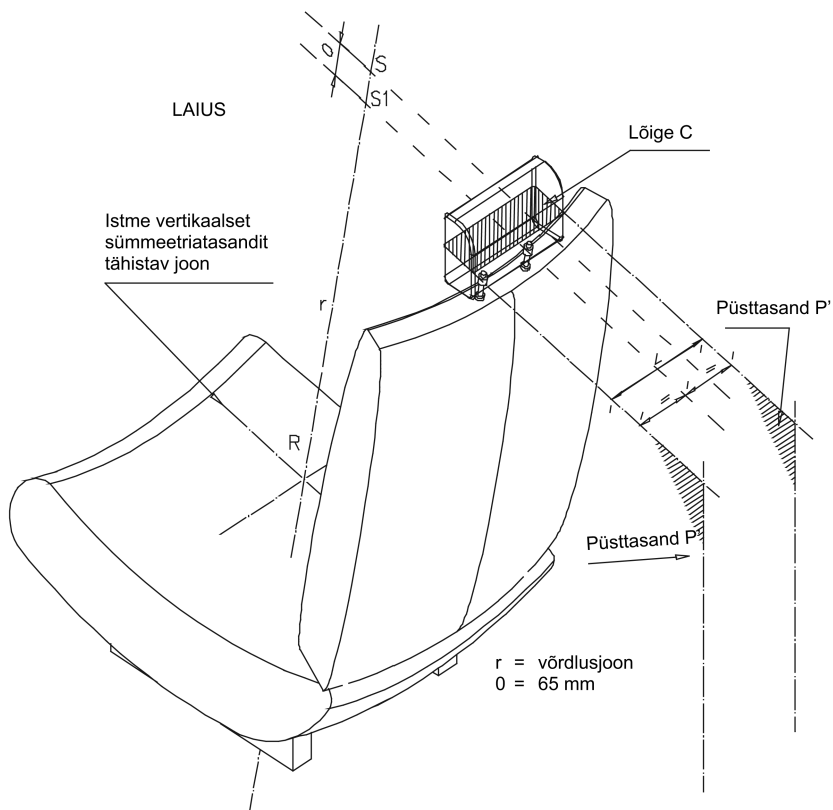
(*) Mittevajalik maha tõmmata.

4. LISA

PEATUGEDE KÕRGUSE JA LAIUSE MÄÄRAMINE

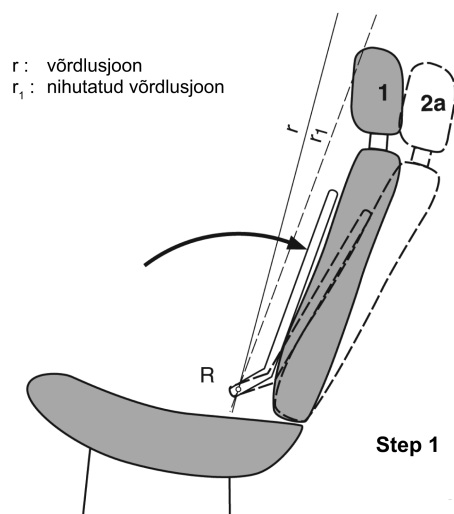
Joonis 1

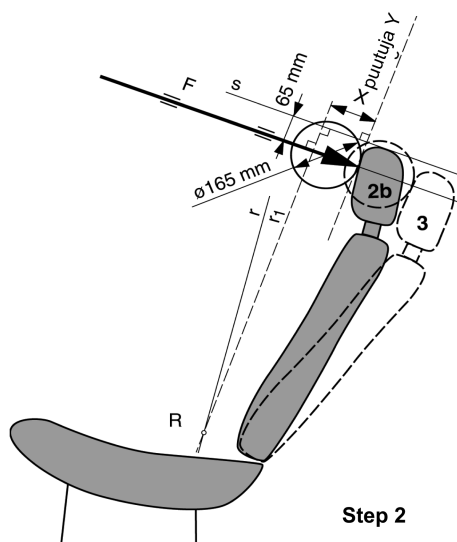
Joonis 2

5. LISA

ANDMED KATSE KÄIGUS MÄÄRATAVATE JOONTE JA MÕÕTMISTE KOHTA

1. Esialgne koormamata asend.
- 2a. Nihutatud asend, kui mannekeeni seljale rakendatakse jõumomenti 373 Nm R-punkti suhtes, millega määratakse kindlaks nihutatud võrdlusjoone r_1 asend.
- 2b. Nihutatud asend, kui 165 mm läbimõõduga kera suhtes rakendatakse jõudu F, mis tekitab R-punkti suhtes jõumomendi 373 Nm, kui nihutatud võrdlusjoon r_1 jääb samale kohale.
3. Asend pärast 890 N-ni suurendatud jõu F rakendamist.

6. LISA

ENERGIA HAJUMISE KATSE KORD

1. Paigaldus, katseseade, salvestusvahendid ja menetlus

1.1. Ülesseadmine

Iste kinnitatakse tootja antud kinnitusdetailidega kindlalt katsestendi külge nii, nagu see on sõidukisse paigaldatult, et see pärast lööki ei liiguks.

Kui leen on reguleeritav, lukustatakse see käesoleva eeskirja punktis 6.1.1 määratud asendis.

Kui istme juurde kuulub peatugi, paigaldatakse see leenile nii nagu sõidukis oleva istme puhul. Kui tegemist on eraldiseisva peatoega, kinnitatakse see sõiduki kere selle osa külge, mille külge see tavaliselt paigaldatakse.

Kui peatugi on reguleeritav, pannakse see kõige ebasoodsamasse asendisse, mida reguleerimissüsteem võimaldab.

1.2. Katseseade

1.2.1. Seade koosneb pendlist, mille pöördtelg toetub kuullaagritele ja mille vähendatud mass (*) löögikeskmes on 6,8 kg. Pendli madalamas otsas on 165 mm läbimõõduga jäik peakujuline katseseade, mille kese ühtib pendli löögikeskmega.

1.2.2. Peakujulise katseseadme külge kinnitatakse kaks kiirendusmõõturit ja kiirusemõõtja, mis on suutelised mõõtma väärtusi löögi suunas.

1.3. Salvestusvahendid

Kasutatavad salvestusvahendid peavad võimaldama mõõta järgmise täpsusega:

1.3.1. Kiirendus:

täpsus: $\pm 5\%$ tegelikust väärtusest;

andmekanali sagedusklass: klass 600, mis vastab ISO standardile 6487 (1980);

ristisuunas tundlikkus: $= < 5\%$ skaala madalaimast kohast.

1.3.2. Kiirus:

täpsus: $\pm 2,5\%$ tegelikust väärtusest;

tundlikkus: 0,5 km/h.

1.3.3. Aja mõõtmine:

mõõteriistad võimaldavad mõõta aega kogu tegevuse jooksul tuhandiksekundilise täpsusega;

katse analüüsimiseks kasutataval salvestusel märgitakse ära löögi algusmoment, mil peakujuline katseseade ja katsetatav objekt puutuvad kokku esimest korda.

(*) Pendli vähendatud massi m_r suhte pendli massiga m kaugusel a löögikeskme ja pöörlemistelje vahel ning kaugusel l raskuskeskme ja pöörlemistelje vahel annab valem:

$$m_r = m \frac{l}{a}$$

1.4. *Katsemenetlus*

1.4.1. Katsed leeniga

Käesoleva lisa punkti 1.1 kohaselt paigaldatud leenile tagant ettepoole antava löögi suund on pikitasapinnal, mis on vertikaalsuunast 45° nurga all.

Katselabor valib alla 5 mm kumerusraadiusega pindadel katsepunktid käesoleva eeskirja punktis 6.8.1.1 määratud piirkonnas 1 või vajaduse korral käesoleva eeskirja punktis 6.8.1.2 määratud piirkonnas 2.

1.4.2. Katsed peatoega

Peatoed paigaldatakse ja reguleeritakse käesoleva lisa punkti 1.1 kirjelduse kohaselt. Löögid antakse katselabori valitud alla 5 mm kumerusraadiusega pindadel olevatele punktidele käesoleva eeskirja punktis 6.8.1.1 määratud piirkonnas 1 või vajaduse korral käesoleva eeskirja punktis 6.8.1.2 määratud piirkonnas 2.

1.4.2.1. Tagumise külje puhul on tagant ettepoole antava löögi suund pikitasapinnal, mis on vertikaalsuunast 45° nurga all.

1.4.2.2. Esikülje puhul on eest tahapoole antava löögi suund pikitasapinnal horisontaalne.

1.4.2.3. Esi- ja tagumisi alasid piirab käesoleva eeskirja punktis 6.5 kindlaksmääratud peatoe ülemist äärt puutuv horisontaalne tasapind.

1.4.3. Peakujuline katseseade pörkub katsetatava objektiga kiirusel 24,1 km/h; see kiirus saadakse kas ainult tõukejõu abil või kasutatakse täiendavat tõukeseadet.

2. **Tulemused**

Aeglustumääraks võetakse kahe aeglustusmõõdiku näitude keskmine.

3. **Samaväärsed menetlused** (vt käesoleva eeskirja punkt 6.9).

7. LISA

ISTME KINNITUSPUNKTIDE JA NENDE REGULEERIMIS-, LUKUSTUS- JA NIHUTUSSÜSTEEMIDE TUGEVUSKATSE MEETOD**1. Inertsia mõju takistuskatse**

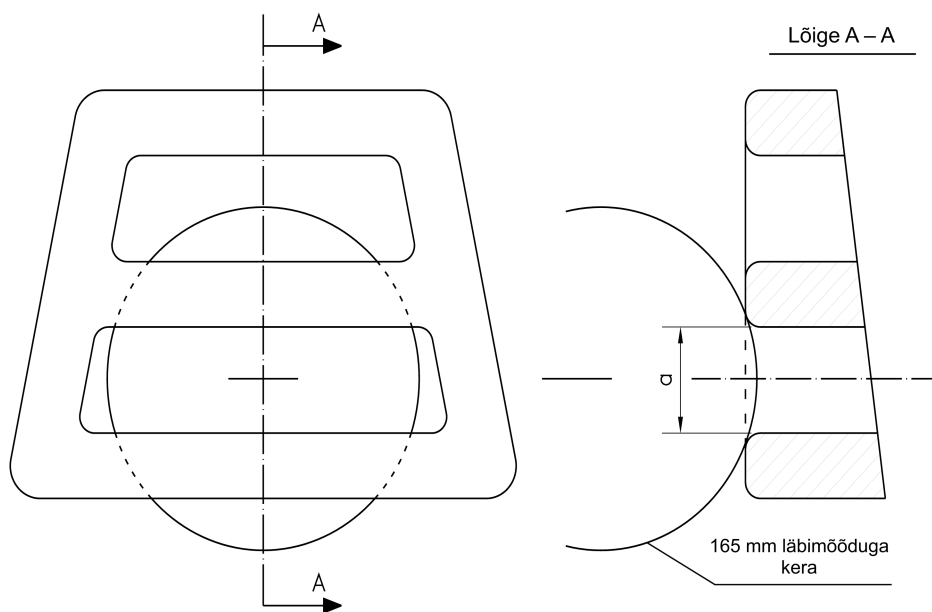
- 1.1. Katsetatavad istmed paigaldatakse selle sõiduki kere külge, mille jaoks need on ette nähtud. Sõiduki kere kinnitatakse kindalt katsesõiduki külge järgmistes punktides ette nähtud korra kohaselt.
- 1.2. Sõiduki keret ei või kinnitada katsesõiduki külge sellise meetodiga, mis tugevdaks istme kinnituspunkte.
- 1.3. Istmed ja nende osad reguleeritakse ja lukustatakse punktis 6.1.1 ette nähtud korras ühte asenditest, mida on kirjeldatud käesoleva eeskirja punktides 6.3.3 või 6.3.4.
- 1.4. Kui teatud rühma kuuluvatel istmetel ei ole käesoleva eeskirja punkti 2.2 tähenduses olulisi erinevusi, võib käesoleva eeskirja punktides 6.3.1 ja 6.3.2 ette nähtud katsed teha nii, et üks iste on reguleeritud kõige eesmisesse asendisse ja teine iste on reguleeritud kõige tagumisse asendisse.
- 1.5. Katsesõiduki aeglustust mõõdetakse andmekanalitega, mille sagedusklass on (CFC) 60, mis vastab rahvusvahelise standardi ISO 6487 (1980) omadustele.

2. Kogu sõiduki kokkupõrkekatses jäiga tõkkega

- 2.1. Tõke on raudbetoonplokk, mis on vähemalt 3 m lai, vähemalt 1,5 m kõrge ja vähemalt 0,6 m paks. Selle esiküljel on risti hoovõturaja lõpuosaga ning seda katavad 19 ± 1 mm paksused vineertahvlid. Raudbetoonploki taha surutakse kokku vähemalt 90 tonni pinnast. Raudbetoonitõkke ja pinnase võib asendada tõketega, millel on samasugune esipind, kui nende kasutamisel on katsetulemused samaväärsed.
 - 2.2. Kokkupõrke hetkel sõidab sõiduk vabalt. See jõuab tõkkeni kokkupõrkeseinaga ristisuunas; sõiduki esiosa keskvertikaaljoone ja kokkupõrkeseina keskvertikaaljoone vaheline maksimaalne lubatud põikihälve on ± 30 cm; kokkupõrke ajal ei juhita sõidukit enam ühegi lisajuhtimis- ega tõukeseadmega. Kokkupõrkel on kiirus 48,3 kuni 53,1 km/h.
 - 2.3. Toitesüsteem täidetakse kütuse või samaväärse vedelikuga, mille mass võrdub 90 protsendiga täispaagi massist.
-

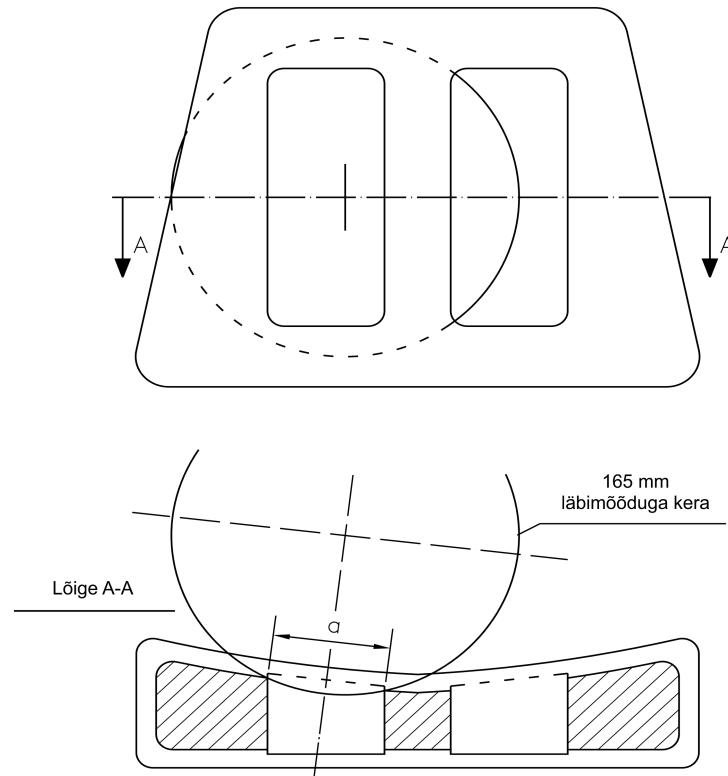
8. LISA

PEATUGEDE AVADE MÕÕTME a KINDLAKSMÄÄRAMINE

Joonis 1. — Horisontaalsete avade näidis

Märkus: lõige A-A tehakse ava selles punktis, kus kera jõudu avaldamata maksimaalselt sisse tungib.

Joonis 2. — Vertikaalsete avade näidis

Märkus: lõige A-A tehakse ava selles punktis, kus kera jõudu avaldamata maksimaalselt sisse tungib.

9. LISA

PAGASI LIIKUMISE EEST KAITSVATE SEADMETE KATSETAMISE KORD

1. **Katseplokid**

Jäigad plokid, mille inertsikese on geomeetrilises keskmes.

1. tüüp

Mõõtmed: 300 mm × 300 mm × 300 mm
kõik servad ja nurgad ümardatud 20 mm-ni

Mass: 18 kg

2. tüüp

Mõõtmed: 500 mm × 350 mm × 125 mm
kõik servad ja nurgad ümardatud 20 mm-ni

Mass: 10 kg

2. **Katse ettevalmistus**2.1. *Leenide katse (vt joonist 1)*

2.1.1. Üldnõuded

2.1.1.1. Sõiduki tootja valikul võib katsete ajaks katsetatavalt istmelt ja peatoelt eemaldada osad, mille Shore'i kõvadus A on väiksem kui 50.

2.1.1.2. Pagasiruumi põrandale paigutatakse kaks 1. tüüpi katseplokki. Katseplokkide asendi määramiseks pikisuunas asetatakse need algul nii, et nende esikülg puudutaks sõiduki seda osa, mis moodustab pagasiruumi esiseina, ja nende alumine külg toetub pagasiruumi põrandale. Seejärel nihutatakse neid tahapoole paralleelselt sõiduki keskpikitasapinnaga, kuni nende geomeetiline kese on horisontaalselt läbinud kauguse 200 mm. Kui pagasiruumi mõõtmed ei võimalda 200 mm kaugust ja kui tagaistmed on horisontaalselt reguleeritavad, liigutatakse need istmed sõitjate tavakasutuseks ette nähtud reguleerimisvahemiku eespoolse piirini või asendisse, mis annab kauguseks 200 mm, olenevalt sellest, kumb on väiksem. Muudel juhtudel paigutatakse katseplokid tagaistmete taha võimalikult kaugemale. Kaugus sõiduki keskpikitasapinna ja kummagi katseploki sisekülje vahel peab olema 25 mm, andes plokkide vaheliseks kauguseks 50 mm.

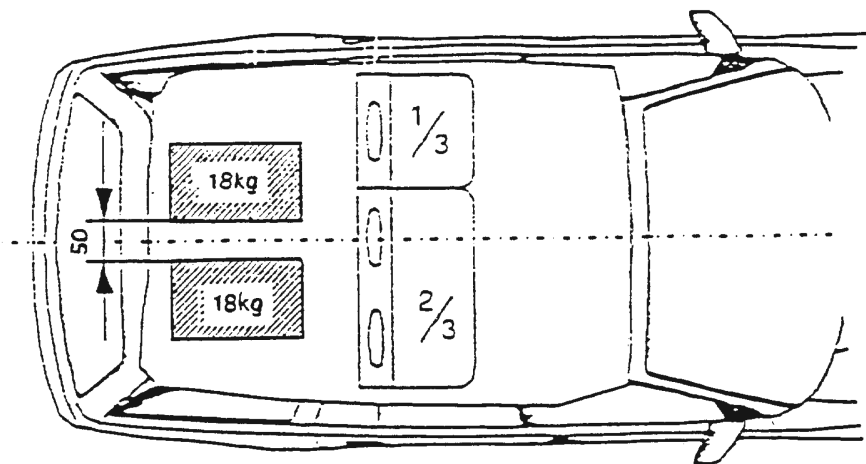
2.1.1.3. Katse käigus tuleb istmeid reguleerida, et välised tegurid ei vallandaks lukustusüsteemi. Vajaduse korral reguleeritakse istmeid järgmiselt:

pikisuunas reguleeritakse istmed tootja täpsustatud tagapoolseimast võimalikust kasutusasendist ühe sälgu või 10 mm võrra ettepoole (sõltumatu vertikaalse reguleerimissüsteemiga istmete korral paigutatakse polster madalaimasse võimalikku asendisse). Katse läbiviimise ajal on leenid tavalises kasutusasendis.

2.1.1.4. Kui leen on varustatud peatoega, tuleb peatugi katse läbiviimiseks paigutada kõrgeimasse asendisse, kui see on reguleeritav.

2.1.1.5. Kui tagaistme(te) leeni (leene) saab kokku panna, tuleb need kinnitada tavalisse püstasendisse standardse lukustussüsteemi abil.

2.1.1.6. Istmeid, mille taha ei saa paigaldada 1. tüübi plokk, selles katses ei kasutata.

Joonis 1 – Katseplokkide asendid enne tagumiste leenide katsetamist

2.1.2. Sõidukid, millel on rohkem kui üks istmerida

2.1.2.1. Kui tagumine istmerida on tootja juhiste alusel eemaldatav ja/või kasutaja saab seda kokku voltida, et suurendada pagasiruumi mahtu, katsetatakse ka sellest tagumisest reast vahetult eespool asuvat istmerida.

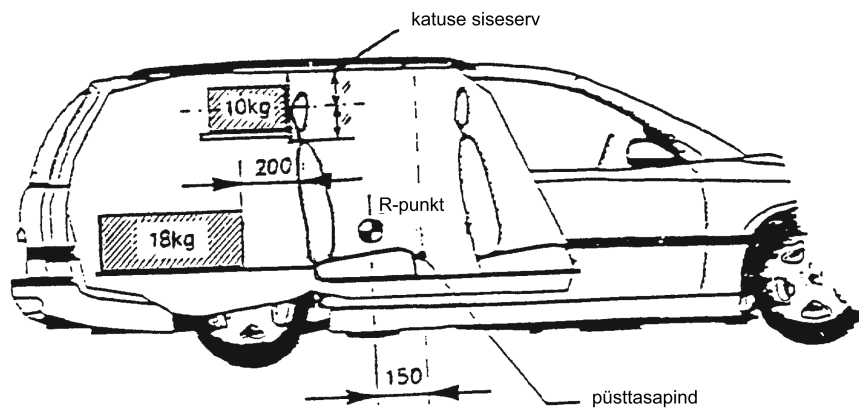
2.1.2.2. Sellisel juhul võib tehniline teenistus pärast tootjaga konsulteerimist siiski otsustada ühe kahest kõige tagumisest istmerekast katsetamata jätta, kui istmed ja nende kinnitused on samalaadse ehitusega ja kui peetakse kinni 200 mm nõudest.

2.1.3. Kui ava võimaldab ühel 1. tüübi ploki istmetest mööda libiseda, paigaldatakse katsekoormused (kaks 1. tüübi ploki) istmete taha tehnilise teenistuse ja tootja kokkuleppel.

2.1.4. Katseplokkide täpne paigutus märgitakse katse aruandesse.

2.2. Eraldussüsteemide katse

Leenidest kõrgemal asuvate eraldussüsteemide katsetamiseks paigaldatakse sõidukisse liikumatu tõstetud katsepõrand, mille koormuspind asetab katseploki raskuskeskme külgnuva leeni ülemise serva (peatugesid arvestamata) ja katusevoorderise alaserva vahe keskele. Tõstetud katsepõrandale asetatakse 2. tüübi katseplokk sõiduki pikitelje suhtes keskele nii, et 500 × 350 mm jääb vastu põrandat ja 500 × 125 mm pind jääb ettepoole. Eraldussüsteeme, mille taha 2. tüübi katseplokki ei saa paigutada, käesolevas katses ei kasutata. Katseplokk paigutatakse eraldussüsteemiga otsekontakti. Lisaks paigutatakse vastavalt punktile 2.1 kaks 1. tüübi katseplokki, et viia läbi samaaegne leenide katse (vt joonist 2).

Joonis 2 – Leenist kõrgemal asuva eraldussüsteemi katse

2.2.1. Kui leen on varustatud peatoega, tuleb peatugi katse läbiviimiseks paigutada kõrgeimasse asendisse, kui see on reguleeritav.

3. Pagasipidurdussüsteemidena kasutatavate leenide ja eraldussüsteemide dünaamikakatse

3.1. Sõitja keha kinnitatakse tugevalt katsealusele ja see kinnitus ei tohi toetada leene ning eraldussüsteemi. Pärast katseplokkide paigaldust vastavalt punktile 2.1 või 2.2 kiirendatakse autokeret 9. lisa liites kirjeldatud viisil nii, et kokkupõrke hetkel on vabakäigukiirus $50 \pm 0/-2$ km/h. Tootja nõusolekul võib alternatiivina kasutada eespool kirjeldatud katsetõukekoridori, et istme tugevus vastaks punkti 6.3.1 nõuetele.

9. LISA

Liide

AEGLUSTUSKORIDOR AJAFUNKTSIOONINA

(Laupkokkupõrge)

